

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ,
ΕΔΩΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΝΕΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΩΣ
ΠΙΕΡΙΑΣ "Ο ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ",
ΕΠΑΙΝΕΣΑΙ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Αρ. Φύλλου 120 - Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος (Τρυγομηνάς - Αεργίτες - Χριστιανάρης) 2016

Παρουσίαση βιβλίου του Ομέρ Ασάν, στην Κατερίνη «Η κεμεντζέ του Νίκου»

Οι Ποντιακοί Σύλλογοι του Νομού Πιερίας σε συνεργασία με τις εκδόσεις Iason Books παρουσίασαν στην Κατερίνη το νέο βιβλίο του εκδότη-συγγραφέα Ομέρ Ασάν «Η κεμεντζέ του Νίκου».

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 8 Νοεμβρίου στις 7μ.μ. στην Αστική Σχολή Κατερίνης παρουσία εκπροσώπων των φορέων της πόλης, των μελών των Ποντιακών Συλλόγων του Νομού, και πολλών ποντίων και φιλοποντίων φίλων του ποντιακού βιβλίου και του ίδιου του συγγραφέα.

σελ 3

Το Δ.Σ. του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
εύχεται στους απανταχού Οφίτες
και φίλους του Συλλόγου

Χρόνια Πολλά
Καρά Χριστούγεννα

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΟΦΕΩΣ

Καλημέρα σας και πολλούς χρόνους
Ύγειαν και χαρά στον οικοκύρη
Ύγειαν και χαρά στα παληκάρια

Έξω στην αυλή και στο παλάτι
Στέκουε θυμίζου τα παληκάρια
Στέκουε θυμίζου εσένα, αφέντη

Ε! αφέντη μας να μη κοιμάσαι
Οψεζνί βραδυ καλή βραδυ έν
Οψεζνί βραδυ Χριστός γεννέθεν

Οψές γεννέθεν και αύριο εστάθεν
Γράφει γράμματα βαστά Βαγγέλια
Γράφει γράμματα και πάλ' εγνώθι

Τον Παντόπλουτο τον τιμημένο
Τον ετίμησε Θεός και άγιοι
Τον εγέννεσεν η Παναγία
Τον εβάπτισεν ο Ιωάννης

Τον επέρπασαν οι σκύλ' Εβραίοι
Έρριξαν αυτόν εις έθρον τόπον
Αρχοντόπουλο και καλαμιόνι
Μύρος έτουνε και μυρ αηδόνι

Μύρος έτουνε και μυραηδόνι
Εμυρόδισεν και σεν αφέντη
Έ αφέντη μου να μην κοιμάσαι
Άψον το κερίν κ' έλα σην πόρτα.

Εορταστικές Εκδηλώσεις του Αγίου Δημητρίου στο Περίβλεπτο

Προσκυνητές που τίμησαν τον Άγιο Δημήτριο, σε αναμνηστική φωτογραφία στον αύλειο χώρο του Ι. Ναού.

Σύντομο Ιστορικό του Χωριού

Το χωριό Περίβλεπτο (Καραγκιόζ) βρίσκεται δυτικά του Δήμου Παρανεστίου του Νομού Δράμας. Είναι ένα ορεινό χωριό, κτισμένο σε υψόμετρο 650 μέτρων, με εξαιρετικό ξηρό κλίμα. Από το Παρανεστί φαίνεται σαν αετοφωλιά σε μια από τις κορυφές των καταπράσινων βουνών του Δήμου.

Κατοικήθηκε από πρόσφυγες του Πόντου, και συγκεκριμένα από τα χωριά του Όφη, οι ονομαζόμενοι οφλίδες και από τα χωριά Αργυρούπολης ή Κουμουσχανέ, εξού και το κουμουσχαναλίδες.

Όταν οι παππούδες μας αφίχθησαν στο χωριό διαπίστωσαν ότι σε πολλά σπίτια κατοικούσαν ήδη «Τούρκοι». Σύμφωνα με τα λεγόμενα της αείμνηστης γιαγιάς μου της Ροδάμα «Το σπίτι που μας παραχωρήθηκε το κατοικούσαν Τούρκοι, οι οποίοι μας φιλοξένησαν ανθρώπινα, μας παραχώρησαν χώρο για να μείνω με τα τέσσερα ορφανά παιδιά μου. Για τρεις ή τέσσερις μήνες ζούσαμε ήσυχμα μαζί τους στον μοιρασμένο χώρο του σπιτιού τους».

σελ 6

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Αρχή κάλαντα κι αρχή του χρόνου
 πάντα κάλαντα πάντα του χρόνου
 Αρχή μήλον εν' κι αρχή κυδών' εν'
 Κι αρχή βάλαμον το μυριγμένον,
 Εμυρίστην από ο κόσμος όλον,
 για μυρίστ από και συ Αφέντα,
 Λύσον την κεσέ σ' και δος παράδας
 Κι αν ανοίξεις μας, χαρά σην πόρτας σ',
 Χρόνια πολλά πάντα και του χρόνου

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας ομόφωνα αποφάσισε αντί στεφάνου στην κηδεία του αγαπημένου μας Γιάννη Μεγαλόπουλου, να κατατεθεί χρηματικό ποσό υπέρ μνήμης στο ταμείο της φιλοπτώχου της ενορίας του Χωριού μας.

Από το Δ.Σ του Συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης»

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Δίμηνη έκδοση

ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ" Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ο πρόεδρος του Συλλόγου ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Βασίλης Παραδεισόπουλος 6937054415

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλέφωνο - Fax: 23510 91291, E-mail: info@ipsilantis.gr

WEB SITE: www.ipsilantis.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.Σ. Συλλόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τερζίδης Αριστείδης

Σεϊταρίδης Δημοσθένης

Τερζίδης Βασίλειος

Σελιδοποίηση: Σπύρος Κανελλάτος

Εκτύπωση: Τυπογραφείο "Παναγιώτης" - 23510 23625

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Φυσικά πρόσωπα: 10 ευρώ

Σύλλογοι - Κοινότητες: 30 ευρώ

Τράπεζες - Επιχειρήσεις Α.Ε. 45 ευρώ

Εξωτερικού:

Για χώρες Ευρώπης 25 ευρώ

Για άλλες Ηπείρους 30 δολ. ΗΠΑ

Επιταγές - εμβάσματα:

Εφραιμίδης Βασίλης - Ταμίας (6976806391)

60100 Νέα Τραπεζούντα

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους και όχι του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"

Πρόσκληση

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Α.Π.Σ. Εθνικός Νέας Τραπεζούντας σας προσκαλεί στον ετήσιο χορό του που θα γίνει το

Σάββατο

17 Δεκεμβρίου

στο κέντρο «ΘΕΑΜΑ». Στο καλλιτεχνικό μέρος θα λάβουν μέρος στο τραγούδι: Ο Γιάννης Κουρτίδης - Σταύρος Χαραλαμπίδης, και στη λύρα ο Χρήστος Συρανήδης, Αλέξανδρος Αλχαζίδης, Λάμπης Χαραλαμπίδης.

Τιμή πρόσκλησης 12€ με πλήρες μενού, με ώρα έναρξης 9 μ.μ.

Από το Δ.Σ. του Α.Π.Σ «ΕΘΝΙΚΟΣ» ΝΕΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ

Τα νέα της ποδοσφαιρικής Ομάδας του χωριού μας «Εθνικός»

Με τον καλύτερο τρόπο πιστοποιεί τον τίτλο του φαβορί η ιστορική ομάδα του χωριού μας στο πρωτάθλημα της Γ' ερασιτεχνικής κατηγορίας της Ε.Π.Σ. Πιερίας όπου και συμμετέχει.

Με ένα σερί νικών παίζοντας παράλληλα πολύ καλό ποδόσφαιρο και σκοράροντας ανελλιπώς, έχοντας την καλύτερη επίθεση του ομίλου και μια πολύ καλή άμυνα που δύσκολα δέχεται γκολ, βρίσκεται στην τρίτη θέση της βαθμολογίας και όλα δείχνουν ότι είτε απ' ευθείας είτε μέσω της διαδικασίας των μπαράζ, η ομάδα μας θα κερδίσει μία θέση ανόδου που οδηγεί στην Β' ερασιτεχνική κατηγορία της Ε.Π.Σ. Πιερίας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ΓΙΑ ΤΑ «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Σπανίδης Νικόλαος	100 €
Σουντουλίδου Ελένη	10 €
Κωτίδης Β. Αναστάσιος	10 €
Σεϊταρίδης Χ. Αναστάσιος	50 €
Χατζηκαλίας Νικόλαος	20 €
Αθανασιάδης Ιωάννης	10 €
Αδαμίδης Χ. Κωνσταντίνος	10 €
Αραβίδης Αρ. Ανδρέας	20 €
Καρυπίδης Ιωάννης	20 €
Παπαδοπούλου Μαρία	20 €
Σιονακίδης Γεώργιος	100\$ Can
Παπαδόπουλος Στυλιανός	10 €
Γραμματόσης Χαρίλαος	10 €
Βασιλειάδης Ι. Αθανάσιος	10 €

τα ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ μας

Γεννήσεις:

Την Παρασκευή 2 Δεκεμβρίου ο Αγαθαγγελίδης Λάζαρος και η Σταυριανίδου Ευτέρπη απέκτησαν κορίτσι.

Βαπτίσεις:

Την Κυριακή 21 Αυγούστου ο Χαραλαμπίδης Κωνσταντίνος και η Ασλανίδου Άννα βάπτισαν την κόρη τους στον Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής στην Άνω Μηλιά Πιερίας με ανάδοχο την Ελιζαμπετ Φον Σάϊντ που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα Αναστασία.

Απεβίωσαν:

Την Τετάρτη 10 Αυγούστου απεβίωσε η Μαυροπούλου Ροδάμα σύζυγος Δημητρίου, σε ηλικία 76 ετών κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Τετάρτη 5 Οκτωβρίου απεβίωσε ο Αποστολίδης Παναγιώτης, σύζυγος της Σεϊταρίδου Δέσποινας, σε ηλικία 69 ετών, κάτοικος Κορινού Πιερίας.

Την Τετάρτη 19 Οκτωβρίου απεβίωσε το μέλος του Συλλόγου μας και της συντακτικής επιτροπής της εφημερίδας «Οφίτικα Νέα» Γιάννης Μεγαλόπουλος σε ηλικία 61 ετών, κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Κυριακή 23 Οκτωβρίου απεβίωσε η Πηλίδου Μαρκέλα το γένος Αντωνιάδου, σε ηλικία 83 ετών κάτοικος Αράχου Ν. Ημαθίας.

Την Τετάρτη 2 Νοεμβρίου απεβίωσε ο Κωστόπουλος Βασίλειος, σε ηλικία 97 ετών, από την Έλαφο Πιερίας κάτοικος Νέας Τραπεζούντας.

Την Δευτέρα 21 Νοεμβρίου απεβίωσε η Φενίκη Άννα το γένος Βλαχίδου, σε ηλικία 88 ετών κάτοικος Ιασιού Ρουμανίας.

Την Κυριακή 27 Νοεμβρίου απεβίωσε ο Τερζίδης Παναγιώτης του Βασιλείου σε ηλικία 88 ετών κάτοικος Νέας Τραπεζούντας Πιερίας.

Την Τετάρτη 30 Νοεμβρίου απεβίωσε ο Πολυχρόνης Βασιλείου του Αντωνίου και της Πολυχρονίδου Δήμητρας σε ηλικία 39 ετών, κάτοικος Κατερίνης.

Παρουσίαση βιβλίου του Ομέρ Ασάν, στην Κατερίνη «Η κεμεντζέ του Νίκου»

Εκπρόσωποι των Ποντιακών Συλλόγων και μέλη των χορωδιών, με καθιστούς τον κ. Πάρη Παπαγεωργίου και Ομέρ Ασάν.

Συνέχεια από τη σελ. 1

Την παρουσίαση και προλόγηση του βιβλίου και του συγγραφέα έκανε ο κ. Πάρης Παπαγεωργίου, Διδάκτωρ του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ.

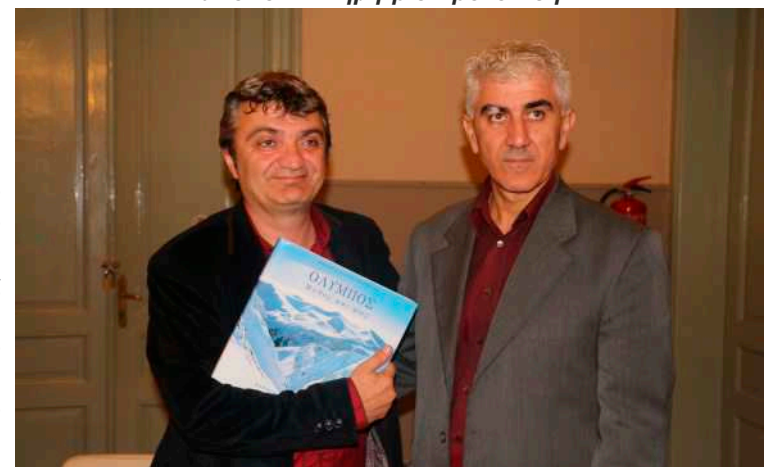
Παίρνοντας το λόγο ο Ομέρ Ασάν αναφέρθηκε στους λόγους για τους οποίους και έγραψε αυτό το νέο του βιβλίο, και την πολύ πετυχημένη πορεία του στην Ελλάδα, και ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους και τους Ποντιακούς Συλλόγους του Νομού για την αγάπη που δείχνουν προς το πρόσωπό του και την μεγάλη τους συμβολή στην ανάδειξη του συγγραφικού του έργου.

Παραδοσιακά ποντιακά τραγούδια απέδωσε η μικτή χορωδία των Ποντιακών Συλλόγων Ν. Πιερίας με χοράρχη τον κ. Γιάννη Τοπαλίδη και στη λύρα τον Κωνσταντίνο Ζαβρίδη. Στο τέλος της εκδήλωσης εκπροσωπώντας τους Ποντιακούς Συλλόγους ο κ. Παραδεισόπουλος Βασίλειος και κ. Προκοπίδης Δημήτριος προσέφεραν από ένα βιβλίο με αναφορά στην ιστορία του Ν. Πιερίας, στον κ. Ομέρ Ασάν και κ. Πάρη Παπαγεωργίου αντίστοιχα.

Οι Ποντιακοί Σύλλογοι Ν.Πιερίας

Απονομή βιβλίου στον κ. Πάρη Παπαγεωργίου από τον κ. Δημήτριο Προκοπίδη.

Απονομή βιβλίου στον κ. Ομέρ Ασάν από τον κ. Βασίλειο Παραδεισόπουλο.

Γέφυρες φιλίας, γέφυρες πολιτισμού

Παρουσίαση της συλλογής διηγημάτων του Ομέρ Ασάν,
Η κεμεντζέ του Νίκου (Iason Books, 2016)
στην Αστική Σχολή Κατερίνης στις 9 Νοεμβρίου 2016

του Πάρη Παπαγεωργίου
Κυρίες και κύριοι,

Θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στα ποντιακά σωματεία του νομού, που ομόφωνα μου πρότειναν να παρουσιάσω το βιβλίο του φίλου Ομέρ Ασάν στην Κατερίνη. Η πρόταση αυτή μου περιρπτοεί τιμή. Την παρουσίαση δε αυτή θέλω να την αφιερώσω στη μνήμη του καλού μας φίλου, τόσο του Ομέρ όσο και δικού μου, Γιάννη Μεγαλόπουλου, που αναχώρησε πρόσφατα από ανάμεσά μας. Ο Γιάννης υπήρξε ευπατρίδης του πνεύματος, μαϊκήνας του πολιτισμού στην τοπική κοινωνία.

«Ο πολιτισμός του Πόντου»

Ποιος είναι όμως ο Ομέρ Ασάν; Τον Ομέρ τον γνώρισα προσωπικά με την παρουσίαση ακριβώς αυτού του βιβλίου «Ο πολιτισμός του Πόντου» στα ελληνικά στην Ένωση Ποντίων Πιερίας. Πρέπει να ήταν το 1996. «Ο πολιτισμός του Πόντου» είχε απαγορευτεί στην Τουρκία, με την κατηγορία ότι προσπαθεί να δημιουργήσει εθνικό πρόβλημα και να διαιρέσει την Τουρκία. Ο Ομέρ Ασάν προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αθωώθηκε. Ο Πολιτισμός του Πόντου υπήρξε μια λαογραφική κυρίως έρευνα του Ομέρ, όπου έθετε το ερώτημα της ιδιαίτερης ταυτότητάς του μέσα στο πλαίσιο του τουρκικού εθνικού κράτους και της αγωνίας για την διατήρηση της τοπικής κουλτούρας των ελληνόφωνων του Πόντου.

Ο Ομέρ γεννήθηκε στο Ερένκιοϊ της Τραπεζούντας, μια παραδοσιακά ελληνόφωνη περιοχή και έζησε μέχρι τα 14 του χρόνια. Το 1974 έρχεται στην Κωνσταντινούπολη μαζί με την οικογένειά του όπου και φοιτά στο Πανεπιστήμιο. Το 1984 συλλαμβάνεται και δικάζεται για τη δράση του κατά του πραξικοπήματος της 12ης Σεπτεμβρίου. Μετά την απελευθέρωσή του ξεκινά την έρευνα σχετικά με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό του Πόντου. Το 1994 βραβεύεται με το βραβείο Ιπτεκσί για ένα άρθρο του με το οποίο προωθούσε την ελληνοτουρκική φιλία.

Απονομή του βραβείου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» στο Γιάννη από τον τότε πρόεδρο του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Κατερίνης κ. Θωμά Παπαδημητρίου.

Ομέρ Ασάν Στον αείμνηστο φίλο μου Γιάννη Μεγαλόπουλο

Για μας τους Τραπεζούντιους που ζούμε στην Τουρκία η μεγαλύτερη έλλειψη είναι οι γραπτές μαρτυρίες για ιστορικά αρχεία και πηγές για την ιστορία της Τραπεζούντας και των οικογενειών. Και για αυτό το λόγο και η προσωπική και η κοινωνική ιστορία του ενός Τραπεζούντιου αρχίζει μετά το 1923. Με λίγα λόγια η ιστορία του τόπου και της κοινωνίας μας έχει γίνει ένα με την ίδρυση της τουρκικής δημοκρατίας. Και όμως, πάλι η ιστορία μας δεν είναι γραμμένη ούτε από

τότε και μέχρι σήμερα. Δεν ξέρουμε αν η ιστορία μας υπήρχε και πριν από την ίδρυση της δημοκρατίας ή όχι. Και για μας γενικά δεν έχει και τόσο σημασία. Γιατί όμως; Γιατί θα μπερδευτούμε, θα ενοχληθεί το κράτος, και αν ψάξουμε μπορεί και να χαλάσουμε την ηρεμία της τάξης...κτλ.

Για πρώτη φορά είχα έρθει στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο του 1993. Είχα πάει σε ένα πανηγύρι στην πλατεία Σούρμενα στην Αθήνα μαζί με ένα φίλο μου που παίζει τουλούμι. Έπειτα πήγα στη Θεσσαλονίκη για να μάθω ελληνικά. Και μετά, από τότε η Ελλάδα έγινε η δεύτερη πατρίδα και σπίτι για μένα. Απόκτησα πολλούς αγαπημένους πολύτιμους φίλους και αδελφούς, τους οποίους δεν θα τους άλλαζα με τίποτα σε αυτό το κόσμο. Και ένας από τους πολύτιμους φίλους είναι και ο Γιάννης Μεγαλόπουλος, και μου έδωσε μεγάλη θλίψη και στεναχωριέμαι πολύ που τον χάσαμε πρόσφατα, δυστυχώς.

Και θα ήθελα να σας πω με λίγα λόγια γιατί ο Μεγαλόπουλος έχει μία πολύ ιδιαίτερη θέση στην καρδιά μου. Όταν ήμουν Θεσσαλονίκη, ο Γιώργος Ανδρεάδης μου είπε: «Έλα να σε πάω στο χωριό των Οφλήδων». Μέχρι τότε δεν ήξερα ότι οι Οφλήδες που είχαν έρθει στην Ελλάδα με την ανταλλαγή πληθυσμού έχουν ενωθεί και έχουν ιδρύσει ένα χωριό με όνομα «Νέα Τραπεζούντα». Λοιπόν, πήγαμε στο χωριό. Γνώρισα τους ηλικιωμένους του χωριού. Καθώς μιλούσα με τους ανθρώπους που ακόμα θυμόντουσαν τα σπίτια τους στο Όφι χαιρόμουν πιο πολύ. Και αναφέρθηκα για αυτούς τους ωραίους ανθρώπους στο βιβλίο που έγραψα με τίτλο «Ο Πολιτισμός του Πόντου». Και η Νέα Τραπεζούντα έγινε ο δεύτερος Όφης για μένα.

Μετά γνώρισα τον Γιάννη Μεγαλόπουλο. Την ημέρα που με φιλοξένησε στο σπίτι του εκτός από την δική του οικογένεια με σύστησε και με τον πατέρα του. Στο οικογενειακό τραπέζι που είμασταν όλοι μαζί, υπήρχε σουπιά μαυρολάχανου και ο πατέρας του Γιάννη μου είχε πει «Το μαυρολάχανο μπορεί να τρώγεται μόνο με ιαούρτι και με ψωμί από αλεύρι καλαμποκιού». Και ήταν αλήθεια. Με αυτό τα λόγια του με είχε κάνει να ταξιδέψω στα παιδικά μου χρόνια στο χωριό μου.

Από την αρχή της γνωριμίας μας ο Γιάννης δεν με άφησε ποτέ μόνο μου. Με πλούτισε με τις γνώσεις του και με τα πολύτιμα αρχεία του. Η κόρη του Ελένη και η σύζυγος του Σοφία ήρθαν στην Πόλη και τις φιλοξένησα με χαρά. Όποτε βρισκόμουν στην Θεσσαλονίκη πάντα με έβρισκε και με φιλοξενούσε ή στο σπίτι του ή στην Κατερίνη. Ήταν τόσο γενναιοδωρος και τόσο καλόκαρδος άνθρωπος που δεν δίσταζε να ανοίγει τα πολύτιμα αρχεία του για να με βοηθήσει στις έρευνες μου που έκανα σχετικά με το Όφι.

Ήταν ένας αληθινός αδελφός με υπέροχη καρδιά και ένας μονάκριβος φίλος με υπέροχη και γενναιοδωρη ψυχή. Είχα στεναχωρηθεί πολύ όταν έμαθα πως δεν ήταν καλά η υγεία του. Και ο ίδιος μου είχε πει ότι δεν είναι καθόλου καλά όταν του τηλεφώνησα. Αξιαγάπητη και αγαπημένη μου φίλε, θέλω να ξέρεις ότι η καρδιά μου δεν λείει να δεχτεί και δεν μπορώ να κατανοήσω, πως μας άφησες τόσο γρήγορα και το γεγονός ότι σε χάσαμε. Είχαμε πολλές όμορφες δουλειές να κάνουμε και πολλά όνειρα για να τα πραγματοποιήσουμε μαζί. Ούτε προλάβαμε να πάμε μαζί στον Όφι. Δυστυχώς δεν πρόλαβα να σε πάω στα παρχάρια και στο χωριό μου. Ήρθα στο μνήμα σου και είδα ότι αναπαύεσαι πάνω σε ένα λόφο που βλέπει τον Όλυμπο. Και αδελφέ μου Γιάννη, σου δίνω το λόγο μου ότι ως Οφλήδες θα κάνουμε δώρο ένα πολύ αξιόλογο Οφίτικο Λεξικό που θα πάρει θέση ανάμεσα στα υπέροχα αρχεία σου.

Ο φίλος σου που δεν θα σε ξεχάσει ποτέ, Ομέρ.

Καλό ταξίδι... φίλε Γιάννη

*Λίγα λόγια για τον ακούραστο
εργάτη του πολιτισμού*

Αγαπητοί συνδρομητές και συνδρομήτριες της εφημερίδας μας, με πολύ πόνο και θλίψη θα προσπαθήσω να γράψω λίγα λόγια για την πρόωγη και ξαφνική απώλεια του αγαπημένου μας αδελφού – συμβούλου – συνεργάτη – μέλους του συλλόγου - αρθρογράφου και μέλος της συντακτικής επιτροπής της εφημερίδας των Οφίτικων Νέων, Γιάννη Μεγαλόπουλου. Ήταν 19 Οκτωβρίου που ο Γιάννης έφυγε από κοντά μας για το μακρινό του ταξίδι, αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό, τόσο στην οικογένειά του όσο και στην κοινωνία του χωριού μας, της Νέας Τραπεζούντας που σαν χωριό κληροδότησε μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά, για την οποία ο Γιάννης εργάστηκε και αφιέρωσε πολλές ώρες από την ζωή του. Καταγόμενος από τον Όφι του αλησμόνητου Πόντου, όπως όλοι οι κάτοικοι της Νέας Τραπεζούντας, επιθυμία του ήταν να αναδειχθούν – διασωθούν και μεταδοθούν στις επόμενες γενιές όλα εκείνα τα στοιχεία που αφορούσαν την ιδιαίτερη πατρίδα όλων μας τον Όφι.

Με προστάρτη τον σύλλογο «Αλέξανδρο Υψηλάντη» που τόσο πολύ αγαπούσε και ενδιαφερόταν για το καλό του, και την καθοριστική συμμετοχή τη δική του έγιναν έρευνες, μελέτες, και καταγράφηκαν σημαντικά στοιχεία που αφορούν τον Όφι και ευρύτερα την περιοχή του Πόντου, με κυριότερη πιστεύω την καταγραφή της οφίτικης διαλέκτου όπως ομιλείται από τους κατοίκους του χωριού μας σήμερα, από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου η οποία και έγινε με προτροπή του Γιάννη γνωρίζοντας πολύ καλά τους υπεύθυνους καθηγητές του τμήματος Γλωσσολογίας του παραπάνω Πανεπιστημίου. Πολλά στοιχεία από τις μελέτες του δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα μας τα Οφίτικα Νέα, και παρουσιάστηκαν μέσα από ομιλίες και διαλέξεις που έγιναν στο σύλλογό μας που ήταν αφιερωμένες στον Όφι και στην περιοχή του Πόντου.

Σπάνιο και αξιόλογο το αρχείο του Γιάννη σε βιβλία, χάρτες και γκραβούρες με θεματολογία τον Πόντο, αποτέλεσμα της πολύχρονης συλλεκτικής του δραστηριότητας, αρχείο από το οποίο ο σύλλογος μας άντλησε πολλά στοιχεία αξιοποιώντας τα με τον καλύτερο τρόπο.

Η αδιάλειπτη – πολύχρονη – πολυεπίπεδη – και ουσιαστική παρουσία του Γιάννη στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου και κυρίως του χωριού μας, συνέβαλε στα μέγιστα στην καταγραφή-διάσωση και μετάδοση στις επόμενες γενιές της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και ταυτότητας.

Ο σύλλογός μας τιμώντας αυτόν τον ακούραστο εργάτη του πολιτισμού, για την συνολική του προσφορά του απένειμε το βραβείο «Αλέξανδρος Υψηλάντης» στις εκδηλώσεις των Υψηλαντείων 2012, όπου και ήταν ο κύριος ομιλητής με θέμα «Οφίτικη Διασπορά – Κοινότητα Ιασίου».

Εγώ προσωπικά σαν πρόεδρος του συλλόγου και τα μέλη που συμμετείχαν και συμμετέχουν και τώρα στις υπόλοιπες θέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, νιώθουμε ευγνώμονες και τυχεροί που τον γνωρίσαμε και συνεργαστήκαμε μέσα σε κλίμα αγάπης και αλληλοσεβασμού.

Με τα λόγια αυτά τον αποχαιρετούμε στο αιώνιο ταξίδι του, και η σκέψη μας και η αγάπη μας θα τον συνοδεύει για πάντα. «αιωνία του η μνήμη»

**Για το Δ.Σ. του Συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης»
ο πρόεδρος Βασίλειος Παραδεισόπουλος.**

Ναχόπουλος Νίκος (εκπαιδευτικός) Αποχαιρετισμό στον αγαπητό φίλο Γιάννη

Πάνε δύο μήνες τώρα που έφυγε από κοντά μας ο αγαπητός φίλος Γιάννης Μεγαλόπουλος (19 του Οκτώβρη). Έφυγε σεμνά και αθόρυβα, όπως ακριβώς έζησε και τη ζωή του. Έφυγε ξαφνικά και απρόσμενα και παρότι έχουν περάσει τόσες μέρες δεν μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε ακόμη την απουσία του. Ακόμη τον αισθανόμαστε κοντά μας, δίπλα μας. Ακόμη αντηχεί στ' αφιά μας η φωνή του.

Γεννήθηκε εδώ, στη Νέα Τραπεζούντα της Πιερίας το 1955. Εδώ είναι το χωριό του, εδώ έζησε τα πρώτα του χρόνια και αφού έκανε τον κύκλο της ζωής του - αυτόν που του είχε ορίσει η μοίρα της ζωής - γύρισε εδώ και αναπαύεται πια στον τόπο που αγάπησε.

Παιδί προσφύγων από τον Πόντο. Οι παππούδες του έφυγαν πρόσφυγες κυνηγημένοι από την περιοχή του Όφους της Τραπεζούντας και κατέληξαν σε τούτον εδώ τον τόπο - τον ευλογημένο τόπο - που τους δέχθηκε μαζί με τόσους άλλους ξεριζωμένους και στον οποίο πάλεψαν για να στεριώσουν. Για τον Γιάννη, όπως και για τόσους άλλους πια, ανατολή και δύση της ζωής του έγινε η Νέα Τραπεζούντα. Παρόλα αυτά όμως ο Όφης και τα χωριά του ήταν πάντα στο νου και στην καρδιά του. Στις συζητήσεις πάντα η κουβέντα τριγύριζε γύρω από τον

πετυχαίνει. Πάντα κοίταζε τη ζωή με αισιοδοξία. Ακόμη και όταν μιλούσε για την γκρίζα πραγματικότητα, ακόμη και τότε αναζητούσε την αισιοδοξία. Είχε εμπιστοσύνη στη νέα γενιά, στα νέα παιδιά και πάντα του άρεσε να συζητά μαζί τους και να τα ενθαρρύνει.

Έδωσε έντιμα τον αγώνα της ζωής μαζί με τη γυναίκα του και άφησε ένα καλό και τίμιο όνομα στην κοινωνία και στη δουλειά του. Δεν περιορίστηκε όμως μόνο στις επιτυχημένες επαγγελματικές του δραστηριότητες, αλλά μελετούσε, ερευνούσε, έγραφε και δημοσίευε. Αναζητούσε την αλήθεια. Μελετούσε την αρχαία ελληνική φιλοσοφία, τον χριστιανισμό και τη σχέση του με άλλες θρησκείες, την τοπική μας ιστορία, την ιστορία του Όφους. Ακόμη τον απασχολούσαν θέματα της ποντιακής διαλέκτου, της ποντιακής μουσικής, των ποντιακών εθίμων. Έτσι δικαιολογούνται και οι χιλιάδες τόμοι βιβλίων που αποτελούν τη βιβλιοθήκη του, αλλά και οι εκατοντάδες παλιοί χάρτες που έχει στη συλλογή του.

Τα ενδιαφέροντά του όμως δεν εξαντλήθηκαν μόνο σε αυτά. Αγωνιούσε για το περιβάλλον, για τη διάσωση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, για τις γλωσσικές διαλέκτους. Έθετε ερωτήματα σε πολλά από τα οποία δεν λάμβανε απαντήσεις. Αυτός όμως σαν φιλόσοφος νους συνέχισε μέχρι την τελευταία στιγμή να θέτει ερωτήματα, προβληματισμούς και διλήμματα.

Ο Γιάννης έκρυβε ένα μεγαλείο στην ψυχή του. Ήταν αριστοκράτης του πνεύματος και της διανοήσης. Συνεχιστής μιας παράδοσης που ήθελε τον έμπορο να επενδύει όχι μόνο στο υλικό κέρδος αλλά και στην πνευματική πρόοδο

τόσο του ίδιου όσο και του τόπου του. Η αγάπη του για το διάβασμα και το βιβλίο του πρόσφερε μια σημαντική μόρφωση, έναν σπάνιο χαρακτήρα, πολλούς φίλους και μια καλλιέργεια που τον έκανε να ξεχωρίζει.

Ας ευχηθούμε όλα όσα δεν πρόλαβε να ζησει εδώ να του τα προσφέρει ο Θεός απλόχερα τώρα που τον έχει κοντά του. Εμείς όλοι, οι φίλοι και οι συγγενείς του, θα τον θυμόμαστε πάντα και θα αισθανόμαστε τυχεροί και ευγνώμονες που τον γνωρίσαμε.

Με την ευκαιρία της δημοσίευσης αυτής θα ήθελα να φανερώσω μια σκέψη που κάναμε κάποιιο από τους φίλους του. Σκεφτήκαμε σε ένα χρόνο από τη μέρα που έφυγε ο Γιάννης να οργανώσουμε στη μνήμη του μια ημερίδα με θέματα που τον απασχολούσαν και τον προβληματίσαν. Εισηγητές θα είναι άνθρωποι που τον γνώριζαν και με τους οποίους υπήρχε μια αμοιβαία εκτίμηση. Για την καλύτερη οργάνωση και επιτυχία αυτής της ημερίδας δημιουργήθηκε το email: megalopoulos1@gmail.com μέσω του οποίου μπορεί κανείς να επικοινωνήσει και να καταθέσει σκέψεις, προτάσεις ή οτιδήποτε άλλο έχει κατά νου, το οποίο σχετίζεται με τη συγκεκριμένη πρόταση. Για το θέμα αυτό μπορεί επίσης όποιος θέλει να επικοινωνήσει με τον Πολιτιστικό Σύλλογο της Νέας Τραπεζούντας, με την οικογένεια του Γιάννη ή μαζί μου για τις σχετικές πληροφορίες.

**Αγαπητέ φίλε Γιάννη Μεγαλόπουλε
θα σε θυμόμαστε για πάντα!**

Αφιέρωμα στη μνήμη του αδερφού μου Γιάννη Μεγαλόπουλου

«Σήμερον μετ' εμού έση εν τω παραδείσω» (Λουκ. 23,43)

Πέρασαν ήδη σαράντα ημέρες από την ημέρα κατά την οποία ο πολλαγαπημένος αδελφός μου, ο Γιάννης Μεγαλόπουλος, πέρασε το φοβερό κατώφλι του θανάτου και μια βαθιά πληγή ματώνει ακόμη την ψυχή μου, ενώ ο πόνος έντονα με πνίγει. Πονώ, θλίβομαι για τον χωρισμό, χύνω καυτά δάκρυα. Ω ναι! Αν ήταν δυνατόν να μεταφερθούν τα δάκρυά μου, αναμφίβολα θα πλημμύριζα αυτή την επιστολή μου.

Τι ήταν αυτό που συνέβη! Όνειρο ή πραγματικότητα; Πόσο θα ήθελα να ήταν ένα κακό όνειρο! Ωστόσο, ήταν μια σκληρή και θλιβερή πραγματικότητα. Ο Πανάγαθος Θεός, που όλα τα κυβερνά εύστοχα και πάνσοφα, έτσι που δεν τα συλλαμβάνει ο νους μας, πήρε κοντά Του τον αγαπητό μου αδελφό, χωρίς κανείς να το περιμένει και ενώ ακόμη είχαμε στα χείλη μας την πικρή γεύση του θανάτου του πατέρα μας. Πράγματι είναι πολύ βαρύ το πάθημα και απαρηγόρητος ο χωρισμός.

Εκείνο όμως που γλυκαίνει λίγο τον πόνο μου και κατασιγάει τον στεναγμό μου, είναι το γεγονός ότι, όλοι όσοι κατέφθασαν να του αποδώσουν τον στερνό χαιρετισμό, θρηνούσαν την απρόσμενη κοίμησή του και έλεγαν για εκείνον μονάχα καλά λόγια: «Η κοινωνία στερήθηκε έναν αξιόλογο άνθρωπο»..., «Έφυγε ο καλός γιός, που φρόντισε και τους δύο γονείς του»..... «Έφυγε ο στοργικός πατέρας....ο αφοσιωμένος σύζυγος.....ο σοφός παππούς.....ο καλός γείτονας.....ο συνετός σύμβουλος.....ο πιστός φίλος.....ο έντιμος συνεργάτης.....». Και στις φωνές όλων πρόσθετα και εγώ σιωπηλά την μυστική θρηνώδη κραυγή: « Έφυγε ο μονακριβός και πολλαγαπημένος αδερφός μου». Έφυγε στα 61 του χρόνια.

Δεν θα αποκρύψω, ότι οι δυο μας συμφωνούσαμε σε όλα από την παιδική μας ηλικία. Κάναμε όνειρα για το μέλλον. Είχαμε κοινά ενδιαφέροντα και προπόντων μεγάλη αγάπη προς τα βιβλία, την μελέτη, την γνώση, τις επιστήμες. Αργότερα, όταν χαράξαμε διαφορετική κατεύθυνση στη ζωή μας -ο Γιάννης δημιούργησε οικογένεια- η αγάπη μας παρέμεινε αμείωτη. Ποτέ δεν με πίκρανε και πάντα προσπαθούσε να κάνει κάτι, προκειμένου να με ευχαριστήσει.

Διότι ο μακαριστός Γιάννης ήταν άνθρωπος φιλότιμος, ευαίσθητος, καλόκαρδος, ευγενικός, γεμάτος καλωσύνη, υπομονετικός, ανεκτικός, συνετός, προσεκτικός, άφογος στη συμπεριφορά του και καθарός. Ήταν επίσης ειλικρινής, αξιοπρεπής, και εγκρατής, καθώς ως διαβητικός τηρούσε υποδειγματική δίαιτα. Οι έριδες, οι διαμάχες και οι γκρίνιες ήταν ξένες του χαρακτήρος του. Επιδίωκε με κάθε τρόπο την ομόνοια. Αγαπούσε το φως. Ποθούσε την πρόοδο. Λάτρευε τη μουσική. Υπέφερε στον πόνο και στη δυστυχία τον συνανθρώπων του. Και όλα αυτά, βέβαια, δεν ήταν τυχαία. Ο Γιάννης αγωνίσθηκε από μικρός στην ανάπτυξη και καλλιέργεια υγιούς προσωπικότητας και χαρακτήρος. Και το κατώρθωσε. Γι' αυτό, άλλωστε, όλοι όσοι τον γνώρισαν τον εκτίμησαν και τον αγάπησαν.

Επιπλέον, ο Γιάννης άριστευσε στο σχολείο του πόνου, της υπομονής και της εγκαρτέρησης. Τους τελευταίους δύο μήνες της επίγειας διαδρομής του δοκιμάστηκε στο καμίνι της ασθένειας και εξήλθε ως καθάρως χρυσός. Πάλεψε σκληρά με την πιο επιθετική μορφή καρκίνου και έδειξε μαρτυρική υπομονή στους αφόρητους πόνους, που ούτε η μορφίνη ούτε άλλο ισχυρό παυσίπονο ήταν ικανό να τους καταστείλει. Πονούσε πάρα πολύ.

Αν και γνωρίζω, ότι προσκρούω αυτή την ώρα στην μετριοφροσύνη του, ωστόσο θα καταθέσω κάτι ακόμη, ως λιγοστό μωσχοθυμίαμα στο τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνό του. Δεν μπορώ να λησμονήσω την λεπτότητα καθώς και την αγάπη, που εκδήλωνε μέχρι και την τελευταία του πνοή. Κάποια ημέρα όταν η κατάσταση της υγείας του είχε επιδεινωθεί φοβερά, σ' ένα τηλεφώνημά μου του εξέφρασα την επιθυμία μου, να μοιρασθώ μαζί του τον βαρύτατο σταυρό της ασθένειας που κουβαλούσε στους αδύναμους ώμους του και να πάρω λίγο από τους δριμείς πόνους του, ως το μόνο που είχα την δυνατότητα να του προσφέρω.

Μα ο αγαπημένος αδερφός μου ήθελε τον πόνο εξ ολοκλήρου δικό του -« Όχι..., όχι..., να μην πάρεις τίποτε», μου απάντησε με όση δύναμη του είχε απομείνει και με φωνή πνιγμένη στην άγρια θάλασσα του πόνου. Η πονεμένη φωνή του ραγίζει ακόμη την καρδιά μου.

Κατακλείοντας το μικρό αυτό απάνθισμα, εύχομαι ολόψυχα ο φιλόλαμπρος και ελεήμων Θεός, που βλέπει την καρδιά του ανθρώπου και τη διάθεσή του, ν' αναπαύσει την ψυχή του στη χώρα του απείρου και ανεσπέρου Φωτός «ένθα ουκ εστί πόνος, ου λύπη, ου στεναγμός». Και μάλιστα εκεί, όπου αναπαύονται οι ψυχές των μοναχών γιαγιάδων του (Μαρίας και Θέκλας) οι οποίες τον λάτρευαν, καθώς και οι ψυχές των ευσεβών γονέων μας (Γεωργίου και Ελένης) οι οποίοι τον υπεραγαπούσαν.

**Αιωνία σου η μνήμη πολλαγαπημένη αδερφέ μου Γιάννη
«ΚΑΛΗ ΑΝΤΑΜΩΣΗ»**

**Η Γερόντισσα και οι αδερφές της Ιεράς Μονής Υπαπαντής
τους Χριστού σου εύχονται
«ΚΑΛΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ»**

**Γιάννη, θα μείνεις για πάντα στις καρδιές μας.
Η αδερφή σου, Μακρίνα Μοναχή Μεγαλοπούλου**

Εορταστικές Εκδηλώσεις του Αγίου Δημητρίου στο Περίβλεπτο

Συνέχεια από τη σελ 1

Βλέπετε, οι λαοί δεν έχουν να μοιράσουν τίποτα, δεν τρέφουν μισαλλοδοξία και μίσος για αλληλοεξόντωση μεταξύ τους, εάν δεν υποδαυλίζονται σκόπιμα από σκοτεινές δυνάμεις, συμπαρασύροντάς τους σε αιματηρούς πολέμους και ξεριζωμούς. Μεταξύ των ξεριζωμένων ήταν και οι παππούδες-γονείς μας που ήρθαν από τον μακρινό Πόντο και εγκαταστάθηκαν στο χωριό αυτό το 1923. Αλλά και οι «Τούρκοι» που το κατοικούσαν, αναγκάστηκαν να ξεριζωθούν, να φύγουν για την Τουρκία, σύμφωνα με το πνεύμα της Συνθήκης της Λωζάνης που προέβλεπε την εκτέλεση της ανταλλαγής των πληθυσμών με κριτήριο μόνο το θρήσκευμα. Η λανθασμένη κατά την άποψή μου ανωτέρω απόφαση, διαίρεσε έναν λαό σε δύο Έθνη.

Κατά την διάρκεια της βουλγαρικής κατοχής και του καταραμένου αδελφοκτόνου πολέμου, στην δεκαετία του 50, οι κάτοικοι του χωριού αναγκάστηκαν και πάλι να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, να πάρουν το δρόμο της προσωρινής προσφυγιάς. Μετά την αποχώρηση των Βουλγάρων και την λήξη του εμφυλίου πολέμου, επέστρεψαν στο χωριό για να συνεχίσουν να καλλιεργούν τα χωράφια τους και να εκτρέφουν τα ζώα τους για να επιβιώσουν. Η ζωή όμως στο χωριό δεν είχε καμιά προοπτική βελτίωσης παρά την σκληρή δουλειά τους. Έτσι, εμείς τα παιδιά τους μη βλέποντας κανένα μέλλον παραμένοντας στο χωριό, ο ένας μετά τον άλλον, τράβηξε το δρόμο του, εγκαταλείποντας το χωριό, άλλοι για Γερμανία, άλλοι για Δράμα, Χωριστή, άλλοι για Θεσσαλονίκη, Κατερίνη και Αθήνα. Αποτέλεσμα, στην δεκαετία του 70 το χωριό μας να ερημωθεί. Βλέπετε η προσφυγιά μας δεν έχει τέλος, αλλά αυτή την φορά με την θέλησή μας, αποβλέποντας σε ένα καλύτερο μέλλον.

Σήμερα το χωριό αυτό δεν μας θυμίζει το παλιό εκείνο γεμάτο από ζωή χωριό, αποτελούμενο από 45 οικογένειες και πάνω από 300 κατοίκους, με ένα σχολείο γεμάτο από παιδιά και φυσικά με την εκκλησία του του Αγίου Δημητρίου, που όταν είχαμε Παπά τις Κυριακές-εορτές, στην Θεία Λειτουργία όλοι οι κάτοικοι με βαθιά πίστη εκκλησιάζονταν.

Παρόλα αυτά έχει ένα δραστήριο σύλλογο, τον Πολιτιστικό Ποντιακό Σύλλογο Περιβλέπτου «Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ» με Πρόεδρο τον Παύλο Σοφιάδη που κρατά ζωντανά τα ήθη, έθιμα και παραδόσεις που κληροδοτήσαμε από τους παππούδες μας. Γνωρίζοντας ότι λαός που τα ξεχνά δεν έχει ούτε παρόν ούτε μέλλον. Επειδή όμως έχουμε παρελθόν, και με τέτοιους δραστήριους απογόνους είναι βέβαιον ότι έχουμε παρόν αλλά θα έχουμε και μέλλον.

Για να κάνουν όμως τα όνειρά τους πραγματικότητα θα πρέπει όλοι μας να τους βοηθήσουμε. Γι αυτό, τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο στις εορταστικές εκδηλώσεις του χωριού του Αγίου Δημητρίου, να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να παραβρεθούμε στις εκδηλώσεις αυτές που προετοιμάζει ο Σύλλογος.

Αισθανθήκαμε τυχεροί, που παραβρεθήκαμε και στις φετινές εορταστικές εκδηλώσεις του χωριού για να τιμήσουμε τον Άγιο του. Σ' αυτό συνετέλεσε και η καλή φθινοπωρινή ημέρα.

Το πρωί παρακολούθησαμε την Θεία Λειτουργία.

Στην συνέχεια όλοι οι εκκλησιαζόμενοι συγκεντρωθήκαμε στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας, χαιρετισθήκαμε, αγκαλιαστήκαμε σαν καλοί, χριστιανοί, συγχωριανοί, φίλοι από τα παλιά και κατά το πλείστον συγγενείς μεταξύ μας. Με κάποιους είχαμε χρόνια να συναντηθούμε, ακόμη και από τα σχολικά μας χρόνια. Δεν μπορώ να περιγράψω σε μια στήλη της εφημερίδας, αυτό που ενδόμυχα αισθανθήκαμε. Ταξιδέψαμε νοερά στο παρελθόν, στα παιδικά, σχολικά μας χρόνια βλέποντας τα γκρεμισμένα σπίτια μας,

το σχολείο, την εκκλησία, όλα μας θύμιζαν τα παιδικά μας εκείνα αθώα χρόνια. Επίσης, νοερά επικοινωνήσαμε με τις άμωμες ψυχές των παππούδων μας που ήρθαν από τον μακρινό Πόντο, φέροντας μαζί τους την πίστη τους, την γλώσσα τους, την λύρα και τα τραγούδια τους και φυσικά τις παραδόσεις τους. Ήταν φτωχοί υλικά, αλλά πλούσιοι και ευτυχημένοι στην ψυχή. Είχαν έμφυτη την φιλοξενία, την ανθρωπιά, την ειλικρίνεια στα καλά ανθρώπινα χαρακτηριστικά τους, που σήμερα σπανίζουν. Παρά την φτώχεια τους δεν τους έλειπε το γέλιο και τα ανέκδοτα. Έκαναν το πόνο της προσφυγιάς τους τραγούδι και κάτω από τους ήχους της λύρας, λες και τους μεθούσε ο ήχος της, χόρευαν, χόρευαν, χόρευαν ασταμάτητα τους ζωηρούς ποντιακούς χορούς, με ένα απλό, λιτό μεζέ, λίγο τουρσί, λίγο τυρί, καμιά ελιά και ψωμί και με λίγο κρασί (ρετσίνα) ή ούζο. Χόρευαν σε κάθε ευκαιρία, σε γάμους, σε πανηγύρια, σε εορτές κλπ., σαν να ήθελα να ξεχάσουν με τον χορό, τον πόνο για τις χαμένες τους πατρίδες. Όλα αυτά ήρθαν κινηματογραφικά στις σκέψεις μας, πλημ-

μυρίζοντάς μας από ρίγη συγκίνησης αναπολώντας το παρελθόν. Μόνο αν βρεθείς στο χωριό θα νιώσεις έτσι όπως ένιωσα, όπως νιώσαμε.

Στην συνέχεια, μισο-γεμίσαμε την αίθουσα συνεσιάζσεων για την καθιερωμένη ποντιακή εορτή, με χορούς, τραγούδια, και καλό φαγητό για τα οποία φρόντισαν τα παιδιά του Συλλόγου.

Κατά την διάρκεια της εορτής, ο αντικαταστάτης του Προέδρου του Συλλόγου, ο Γεώργιος Δ. Καβαλάρης απεύθυνε χαιρετισμό στους παρευρισκόμενους. Στην συνέχεια κάλεσε στην έδρα τον Πρόεδρο του Συλλόγου "Αλέξανδρος Υψηλάντης" της Νέας Τραπεζούντας - Κατερίνης Βασίλειο Ε. Παραδεισόπουλο, για να απευθύνει και αυτός με την σειρά του χαιρετισμό στους συνεορτάζοντες. Στην συνέχεια μίλησε ο Χρήστος Δ. Γιανταμίδης που αναφέρθηκε συνοπτικά στο ιστορικό της ημέρας, επίσης αναφέρθηκε στις άοκνες και ανιδιοτελείς προσπάθειες του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Συλλόγου "Τραπεζούντα" ιδιαίτερα για την προετοιμασία-πραγματοποίηση της πανηγύρης του Αγίου Δημητρίου. Τους ευχαρίστησε θερμά, παροτρύνοντας όλους να τους χειροκροτήσουν, με την λαϊκή ρήση «το χειροκρότημα δεν κοστίζει σε αυτούς που το δίνουν αλλά δίνει πολλά σ' αυτούς που το εισπράττουν» και φυσικά ένα βροντερό και αυθόρμητο χειροκρότημα ακολούθησε για τα μέλη του Δ.Σ.

Επίσης αναφέρθηκε και στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Σύλλογος, συμβουλευοντας τους παρευρισκόμενους να συνεισφέρουν οικονομικά, καθώς ο Σύλλογος δεν έχει άλλους πόρους για να επιβιώσει. Τελιώνοντας ευχαρίστησε όλους τους συμμετέχοντες στις εορταστικές εκδηλώσεις του Χωριού, που με την παρουσία τους λάμπρυναν την γιορτή, ευχόμενος το 2017 να είμαστε όλοι παρόντες.

Θα κλείσω με την ρήση-ευχή των Παππούδων-γονέων μας που ήρθαν από τον Πόντο, την πατρίδα όπως την αποκαλούσαν και ενίοτε δάκρυζαν. Γιατί όμως δάκρυζαν; Ίσως για τα άταφα προσφιλή τους πρόσωπα που άφησαν αναγκαστικά κατά τον βίαιο ξεριζωμό τους, για τα σπίτια τους, τις εκκλησίες τους, τα σχολεία τους, τα μοναστήρια τους... Ο Θεός ας τους αναπαύει, γιατί υπόφεραν πολλά, για να ζούμε εμείς καλλίτερα.

"Υγίαν και ευλογίαν και καλή καληδρομίαν"

Καλό αντάμωμα την 26η Οκτωβρίου 2017

Χρήστος Δ Γιανταμίδης
Απόστρατος Αξιωματικός Π.Ν.

«Ο Χωρέτες» στα Αικατερινεία 2016

Οι πρωταγωνιστές και οι υπόλοιποι συντελεστές του έργου με τον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Κατερίνης, και τους εκπροσώπους των Ποντιακών Συλλόγων.

Με πρωτοβουλία των Ποντιακών Συλλόγων του Ν. Πιερίας, και τη συνεργασία του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Κατερίνης (ΟΠΠΑΠ), το ποντιακό Θέατρο Μακεδονίας του συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» Νέας Τραπεζούντας Πιερίας, ανέβασε με μεγάλη επιτυχία την Τετάρτη 23 Νοεμβρίου στις 7 μ.μ. στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Κατερίνης (ΕΚΑΒΗ) το έργο του Φίλωνα Κτενίδη «Ο Χωρέτες» σε σκηνοθεσία Γεωργίου Φουρνιάδη - Σταύρου Λυκίδη.

Η Παράσταση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΕΙΑ» 2016 με ελεύθερη είσοδο για το κοινό που γέμισε σχεδόν την αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κατερίνης, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα των φορέων που πραγματοποίησαν αυτήν την παράσταση.

Η πολύ καλή ερμηνεία του λόγου του έργου από τους ερασιτέχνες ηθοποιούς, η άριστη σκηνοθεσία από τους δύο σκηνοθέτες και η βοήθεια που παρείχαν όλοι οι συντελεστές του έργου, συνέβαλαν σημαντικά στην επιτυχία της παράστασης ενθουσιάζοντας το κοινό που με το αστείρευτο γέλιο τους, και το θερμό τους χειροκρότημα έφυγαν απόλυτα ικανοποιημένοι από αυτήν την εκδήλωση που ήταν αφιερωμένη στο Ποντιακό Θέατρο.

Χαιρετισμό απηύθυνε εκ μέρους των Ποντιακών Συλλόγων του Νομού, και του συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» Νέας Τραπεζούντας ο πρόεδρος του συλλόγου «Υψηλάντης» κ. Βασίλειος Παραδεισόπουλος ευχαριστώντας όλους που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση αυτή, και ευχαρίστησε επίσης τον Δήμο Κατερίνης και τον Οργανισμό Πολιτισμού (ΟΠΠΑΠ), που ενέταξαν την θεατρική κωμωδία «Ο Χωρέτες» στο πρόγραμμα των φετινών Αικατερινείων.

Χαιρετισμό απηύθυναν επίσης ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Κατερίνης, κ. Παυλίδης Θεόδωρος και κ. Παπαζήσης Αναστάσιος αντίστοιχα οι οποίοι μετέφεραν τους χαιρετισμούς του κ. Δημάρχου Σάββα Χιονίδη και ευχαρίστησαν τους Ποντιακούς Συλλόγους για την πρωτοβουλία τους αυτή.

Ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Κατερίνης κ. Παυλίδης Θεόδωρος στον χαιρετισμό του.

Σκηνές από το έργο «ΧΩΡΕΤΕΣ»

Ποντιακή θεατρική παράσταση στο Φιλώτα με το έργο «Ο ΧΩΡΕΤΕΣ»

Στο χωριό Φιλώτα του Νομού Φλώρινας ταξίδεψε το Σάββατο 29 Οκτωβρίου, το Ποντιακό Θέατρο Μακεδονίας του συλλόγου μας του Αλέξανδρου Υψηλάντη, όπου σε συνεργασία με την Εύξεινο Λέσχη Φιλώτα δόθηκε το βράδυ του Σαββάτου στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αμυνταίου παράσταση με το έργο του Φίλωνα Κτενίδη «Ο ΧΩΡΕΤΕΣ».

Ένα έργο που αναφέρεται στα πρώτα χρόνια εγκατάστασης των προσφύγων στον Ελλαδικό χώρο και στις προσπάθειες που γίνονταν τόσο από πλευράς της τότε πολιτείας αλλά και των προσφύγων για την όσο πιο γρήγορη αποκατάστασή τους, και με τον πλούσιο και παραστατικό λόγο που έχει το συγκεκριμένο έργο χαρίζει έντονα συναισθήματα χαράς και λύπης.

Σημαντική η παρουσία των κατοίκων του χωριού Φιλώτα που τίμησαν με την παρουσία τους την παράσταση, ένα χωριό που το μεγαλύτερο ποσοστό του ποντιακής καταγωγής είναι από την περιοχή του Όφι του αλησμόνητου Πόντου, από όπου κατάγονται και οι κάτοικοι του χωριού μας της Νέας Τραπεζούντας, γι' αυτό λοιπόν πέρα από την φιλική σχέση των δύο συλλόγων πολύ περισσότερη υπάρχει η συγγενική σχέση των κατοίκων των δύο χωριών και επιθυμία όλων ήταν να δοθεί η παράσταση του «ΧΩΡΕΤΕΣ» όπως και έγινε.

Την παράσταση παρακολούθησαν και εκπρόσωποι των φορέων της περιοχής και των ποντιακών συλλόγων του Δήμου Αμυνταίου που συνεχάρησαν τους συντελεστές του έργου για την πολύ καλή σκηνική τους παρουσία.

Το καλό κλίμα συνεχίστηκε σε ταβέρνα του Φιλώτα όπου το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Φιλώτα παρέθεσε γεύμα φιλοξενίας στην θεατρική ομάδα του συλλόγου μας.

Το Δ.Σ. του συλλόγου μας ευχαριστεί την Εύξεινο Λέσχη Φιλώτα για την πρόσκληση και την φιλοξενία που παρείχε στα μέλη της θεατρικής ομάδας του συλλόγου μας.

ΚΟΥΡΙΤΣ

**Μαρτυρία του Ανέστη και Γιάννη Αραβίδη
από τον Όφι στην δημοσιογράφο Ελένη Γαζή του Κέντρου
Μικρασιατικών Σπουδών το 1965**

Ο οικισμός Κούριτς (Κουρίτς), κτισμένος σέ πλαγιά του λόφου Halt Tere, σέ υψόμετρο περίπου 450 μ., βρισκόταν 11 χλμ. Α-ΝΑ του Σολακλί, 16 χλμ. ΝΔ τής Ριζούντας καί 56 χλμ. Α-ΝΑ τής Τραπεζούντας.

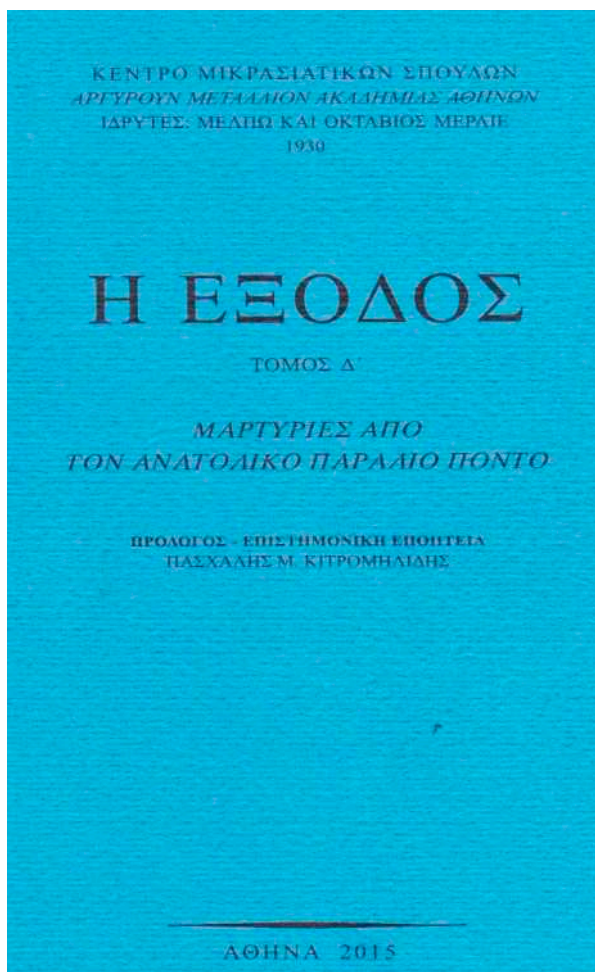
Διοικητικά υπαγόταν στό καίμακαμλίκι του Σολακλί, στο μουτεσαριφλίκι τής Ριζούντας καί στό βαληλίκι τής Τραπεζούντας. Εκκλησιαστικά ανήκε στή μητρόπολη Τραπεζούντας. Τό Κούριτς ήταν μεικτός οικισμός, αποτελούμενος από ελληνικές καί τουρκικές οικογένειες (οι Τούρκοι ζούσαν στον μαχαλά Μιζράντο). Οι 180 περίπου Έλληνες του οικισμού μιλούσαν ποντιακά. Γιά ορισμένες οικογένειες, πού κατοικούσαν στον μαχαλά Τεμιρτζίδικα, υπήρχε ή παράδοση πώς κατάγονταν από τά Σούρμενα. Διατηρούσαν εκκλησία, αφιερωμένη στή Μεταμόρφωση του Σωτήρος, καί δημοτικό σχολείο. Η οικονομία του οικισμού βασιζόταν κυρίως στή γεωργία. Η μικρή παραγωγή, ωστόσο, δέν επαρκούσε γιά νά καλύψει τις ετήσιες ανάγκες τους. Γιά τήν αντιμετώπιση των οικονομικών δυσκολιών, οι περισσότεροι κάτοικοι του οικισμού έπαιρναν τόν δρόμο τής ξενιτιάς, μέ βασικό προορισμό τή Ρωσία. Μέ τήν Ανταλλαγή, ή πλειονότητα των κατοίκων εγκαταστάθηκαν στην περιοχή τής Κατερίνης.

Μαρτυρία 'Αναστασίου Αραβίδη (Νέα Τραπεζούντα Κατερίνης)

«Κατσανούν αννασί αγλαμάζ»
(Τού φυγάδα ή μάνα δέν κλαίει)

Όταν έγινε ή οπισθοχώρηση των Ρώσων από τόν Όφι, όπως κι άπ' τ' άλλα μέρη του Πόντου, από τόν Νοέμβριο του 1917 ως τόν Ιανουάριο του 1918, οι Τούρκοι πού είχανε φύγει, οι αγάδες καί οι πασάδες, γυρίσανε πίσω στα χωριά. Στα δικά μας τά μέρη ήτανε ένας Γιακούπ αγάς. Όταν μπήκανε οι Ρώσοι, ό Γιακούπ αγάς εξορίστηκε καί φυλακίστηκε κάπου στες Τιφλίδας τά μέρη. Αυτό έγινε εξαιτίας ενός χριστιανού δικού μας, του Βασιλειάδη από τό χωριό Γίγας. Άμα έγινε ή επανάσταση στή Ρωσία καί ύστερα ή υποχώρηση του ρωσικού στρατού από τά ξένα βδάφη, όσοι Τούρκοι ήτανε φυλακισμένοι στή Ρωσία βγήκανε άπ' τις φυλακές. Βγήκε κι ό Γιακούπ αγάς καί γύρισε πίσω. Στην αρχή κρυβόταν. Στο μυαλό του, όμως, είχε νά τιμωρήσει όλους τούς χριστιανούς καί μάζεψε καί τούς άλλους αγάδες νά τούς δίνει οδηγίες γιά τήν καταστροφή τους.

Είναι μιά ιστορία του Γιακούπ αγά κι ενός δικού μας, από τό χωριό μας κι από τό δικό μας σόι, του Χατζηλιά του Αραβίδη. Αυτός ήτανε πολύ σεβάσμιος άνθρωπος. Εμπιστοσύνη είχε καί από τούς Τούρκους καί από τούς Ρωμιούς. Πολλά εγνώριζε, ακόμη καί ιατρική. Χέρι, πόδι νά έβγαινε από τή θέση του, αυτός ήξερε τόν τρόπο καί τό έβαζε πάλι. Εκείνο τόν καιρό, λοιπόν, Ιανουάριο τού 1918, ό Χατζηλιάς μιά ημέρα γυρνούσε

από τήν Κρηνίτα, όπου είχε παντρέψει δύο ημέρες πριν τή θυγατέρα του. Περνώντας από τά χωράφια απάντησε τό Γιακούπ αγά. Εκείνος τόν χαιρέτησε καί τόν ρώτησε, πού ήτανε. Ο Χατζηλιάς τού είπε πώς γυρνούσε από τό γάμο τής θυγατέρας του καί τόν ρώτησε κι αυτός μέ τή σειρά του τί κάνει, πώς περνάει. Ο Γιακούπ απάντησε πώς ακόμα κάθεσαι κρυμμένος, καί προτού νά χωρίσουνε είπε στό Χατζηλιά: - «Κατσανούν' αννασί αγλαμάζ», δηλαδή «τού φυγάδα ή μάνα δέν κλαίει».

Αυτό είχε πολλή σημασία. Ο Τούρκος έδινε ειδοποίηση στό Χατζηλιά νά φύγει, γιατί θά γινόταν κακό στους Χριστιανούς. Ο Γιακούπ κρατούσε ευγνωμοσύνη στον Χριστιανό καί ήθελε νά τόν γλιτώσει.

Άμα είχε φύγει στή Ρωσία ό Γιακούπ, είχε ένα δούλο αφημένο στον Όφι καί ήθελε νά κρατάει αλληλογραφία, νά μαθαίνει τί γίνεται καί νά στέλνει οδηγίες. Δέν είχε εμπιστοσύνη, όμως, στους Τούρκους πώς θά καταφέρουνε, νά γράψουνε στα ρωσικά τή σύστασή του καί νά πάρει τό γράμμα κι έγραψε στό δούλο νά πηγαίνει στό Χατζηλιά νά τού γράψει τή σύσταση. Ο Χατζηλιάς δέν ήξερε καλά τά ρώσικα κι ερχόταν στον πατέρα τό δικό μου πού γνώριζε καλά τή ρωσική καί τού τήν έγραφε σωστά. Ο Γιακούπ αγάς έπαιρνε

τακτικά τά γράμματα καί κράτησε μεγάλη ευγνωμοσύνη στό Χατζηλιά.

Λίγες μέρες μετά τή συνάντηση αυτή στα χωράφια, ημέρα Σάββατο ήτανε, μήνας Ιανουάριος τού 1918, ήρθε στό Κουρίτς ένας οπλίτης τού Γιακούπ, πήγε στό σπίτι του Χατζηλιά καί του είπε νά τόν ακολουθήσει, πού τόν θέλει ό αγάς. Ο Χατζηλιάς πήγε. Ύστερα μάς τά είπε όλα μέ τήν πάσα λεπτομέρεια καί τά ξέρουμε σά νά ήμαστε μαζί. Μπήκε, λέει, στον οντά του Γιακούπ. Ζέστη ωραία είχε, πολλοί Τούρκοι μαζεμένοι ήτανε. Μόλις μπήκε μέσα ό αγάς σηκώθηκε νά τόν χαιρετήσει. Οι άλλοι σημασία δε δώσανε. Ο Γιακούπ τούς εξήγησε τότες τό καλό πού χρωστούσε στό Χριστιανό καί πώς γι' αυτό τόν τιμούσε. Ύστερα τού είπε: - «Έσύ καί οι

συγγενείς σου καί ό παπάς του χωριού νά έρθετε όλοι εδώ, στό σπίτι μου, νά φυλαχτείτε νά γλιτώσετε». Ο Χατζηλιάς τότε τόν ρώτησε: «Καί οι άλλοι τί θά γίνουνε;». Ο Γιακούπ δέν απαντούσε, επειδή όμως ό Χατζηλιάς επέμενε, στό τέλος του είπε: - «Γιά τούς άλλους νά μην ανακατεύεσαι έσύ!». Ο Χριστιανός τότες απάντησε - «ό,τι θά γίνουμε, αγά μου, οι άλλοι, θά γένουμε κι εμείς μαζί τους».

Έφυγε τότες μόνος του. Ο οπλίτης δέν τόν συνόδεψε. Εμείς τόν περιμέναμε καί ήρθε καί μάς είπε: - «Η τελευταία μας ώρα έφτασε, εκτός από τό Θεό κανένας δε μάς γλιτώνει». Κάνανε συνεδρίαση τότες όλοι οι γέροντες του χωριού, οι σεβάσμιοι, νά δούνε τί θά γίνει. Μιάμιση ώρα κράτησε. Μισή ώρα περίπου από μας ήτανε τούρκικο χωριό, ονομαζόμενο Κονού. Εκεί είχε καί ιεροδιδασκτήριο καί ήτανε κι ένας Τούρκος ιεροδιδασκαλος, ό Χατζή-Μαχμούτ εφέντης, πολύ χριστιανόφιλος.

Οι γέροντες είπανε, μόνο αυτός μπορεί νά μάς σώσει. Ο χότζας αυτός, ό Χατζή-Μαχμούτ, περνούσε συχνά από τό Κουρίτς. Ο δρόμος του ήτανε από κει. Κάθονταν πάντα στον Χατζηλιά νά ξεκουραστεί λίγο. Τόν κερνούσε εκείνος καφέ καί λεπτοκάρυα. Ορίστηκε επιτροπή νά πάνε στον Μαχμούτ. Μέσα ήτανε ό Χατζηλιάς ο Αραβίδης, ο Νίκος ο Αποστολίδης καί ό Παναγιώτης Ταχσιδής.

Βρήκανε τόν Μαχμούτ στό σπίτι του. Εκείνος κατάλαβε γιατί πήγανε. - «Καθήστε», τούς είπε. Εκείνοι σταθήκανε όρθιοι. - «Δέν ήρθαμε γιά νά κάτσουμε», τού είπε ό Χατζηλιάς, «μιά ερώτηση θά σου κάνουμε. Μήπως στό Κιτάπι σας είναι γραμμένο ότι πρέπει νά εξαλείψετε τό χριστιανικό γένος;».

- «Ημαρτον, ήμαρτον», είπε ό Μαχμούτ. «Ποιος τό ξέρει τί είναι γραμμένο από τόν Άλλάχ καί τόν προφήτη του. Ούτε εγώ δέν τό ξέρω». Οι Χριστιανοί τότε τού είπανε: - «'Αν σέ δώσει ό Θεός καλή καρδιά, μπορεί νά σωθούμε». Ο Τούρκος έκλαψε. Δάκρυα τρέχανε στό πρόσωπό του. Οι Χριστιανοί τού είπανε: - «Νά υπάγεις στό σπίτι τού Γιακούπ αγά καί νά τόν εμποδίσεις νά κάνει τό κακό πού έχει στό νου του».

Τού δώσανε καί μουλάρι δικό τους γιά νά πάει. Τό είχανε φέρι μαζί τους γιά τό σκοπό αυτό. Ο Μαχμούτ κίνησε καί πήγε στον Γιακούπ. Στους Χριστιανούς είπε: - «'Απ' τό δρόμο πού ήρθατε, νά μή γυρίσετε. Κρυφά νά πάτε, από τό δάσος, γιατί κινδυνεύετε». Άμα γυρίσανε οι χωριανοί στό Κουρίτς, τούς βρήκανε όλους στό πόδι. Τό κακό είχε αρχίσει από τού Κρηνίτα τό χωριό. Είχε κιάλας καί ένα χριστιανικό σπίτι εκεί, κι ό στρατός ό τούρκικος είχε κυκλωμένο τό χωριό.

Ο Χατζή-Μαχμούτ έφτασε τήν ώρα πού ό Γιακούπ, ανεβασμένος στό μουλάρι του, ήτανε έτοιμος νά κινηθεί. «Πού ετοιμάζεσαι νά πας;» τόν ρωτάει ό χότζας. - «'Αν πας μέ καλή καρδιά, θά έχεις τήν ευλογία του Άλλάχ, αν πας μέ κακή καρδιά, θά έχεις τήν κατάρα επάνω σου». Κοντά ήτανε καί ή γυναίκα του Γιακούπ. Κι εκείνη τά ίδια λόγια μέ τό Χότζα έλεγε. Φώναζε στον άντρα της: - «Όπως σέ λέει αν δέν κάνεις, τόν κόσμο νά χωριστείς καί πίσω ζωντανός να μή γυρίσεις». Τήν κατάρα της τού έδινε, αν θά πείραζε τούς Χριστιανούς.

Ο Γιακούπ λύγισε, φοβήθηκε τήν κατάρα τού χότζα καί τής γυναίκας, φοβήθηκε τή θρησκεία του, άλλαξε γνώμη καί πήγε στα στρατεύματα πού ήτανε γύρω στα χριστιανικά χωριά κι έδωσε διαταγή νά σταματήσουνε τό πυρ καί νά γυρίσουνε πίσω. Έτσι, χάρη στον Χατζή-Μαχμούτ γλιτώσανε στα 1918 οι χριστιανοί τού Όφι.

Μαρτυρία Γιάννη Αραβίδη (Νέα Τραπεζούντα Κατερίνης)

«Την εξουσία την πήρανε οι διάφοροι Ντερεμπέδες, πλούσιοι κτηματίες, όλοι τους χριστιανομάχοι»

Στα 1916, Πάσχα ήτανε, ήρθε ό ρωσικός στρατός στον Όφι. Μιά «ντιβίζια», όπως λέγανε, από

30.000 Κοζάκους φτάσανε στο Σολακλί και στρατοπεδεύσανε.

Πριν να φτάσουν οι Ρώσοι, οι Τούρκοι τρομοκρατήθηκαν, από 15 μέρες προηγουμένως άρχισαν να εγκαταλείπουν τα χωριά τους και να φεύγουν προς την Τραπεζούντα. Πού ακριβώς πήγαν δεν ξέρω. Συμβουλευάνε μάλιστα και τους Χριστιανούς να φύγουν, γιατί θα γίνονταν μάχες μεταξύ Ρώσων και Τούρκων και θα κινδυνεύανε κι αυτοί. Όρισμένοι τους ακούσανε και βγήκανε στα γύρω δάση και κρύφθηκαν.

Δε φύγανε όλοι οι Τούρκοι, ένα 20%, μπορεί να πει κανείς περίπου, παρέμειναν. Οι Ρώσοι φέρθηκαν εξαιρετικά. Όχι μόνο δεν πείραξαν κανένα αλλά ήταν και πρόσχαροι άνθρωποι, καλομίλητοι. Στρατοπεδεύσανε στο Σολακλί κι από κει, καθάλα στ' αλόγά τους, γυρίζανε όλο τόν τόπο. Σπουδαίοι καβαλάρηδες ήτανε και πολύ ωραία αλόγατα είχανε.

Οι δουλειές καθόλου δε σταματήσανε. Οι Ρώσοι διορθώσανε καλά και τ'ό δρόμο από Σολακλί-Ρίζαιο. Μέσα, τους εσωτερικούς δρόμους, πού συνέδεαν τα χωριά και μέ τ'ό Σολακλί και μέ τ' άλλα χωριά, μάλλον τους χειροτέρεψαν με τις καβαλαρίες πού κάνανε.

Στό Σολακλί, πού στρατοπέδευσαν, κάθε Κυριακή κάνανε και λειτουργία. Είχανε δικό τους παπά μαζί και λειτουργούσε, θυμούμαι, στό ύπαιθρο, σέ πρόχειρη εκκλησία.

Νοέμβριο τού, 1917 έφτασε ή είδηση πώς έγινε επανάσταση στή Ρωσία και μπήκε ή «κομμούνια», τότες αλλάξαμε κι εκεί οι αρχηγοί τους. Νεώτεροι αξιωματικοί πήρνανε τή θέση των μεγαλύτερων. Μαζί όμως ήρθε και ή διαταγή πώς όλος ό ρουσικός στρατός πρέπει να γυρίσει πίσω στή Ρωσία. Άρχισε ή αποχώρησή τους. Φεύγανε και φωνάζανε οι στρατιώτες, «νταμόι, νταμόι», «στό σπίτι, στό σπίτι», δηλαδή, και μερικοί πετούσανε και τά όπλα τους.

Οι Τούρκοι τότες παίρνανε τά όπλα των Ρώσων και μέ τά δικά τους όπλα τους κτυπούσανε. Γίνανε τότες φασαρίες κι αναταραχή. Οι Χριστιανοί δεν ήξεραν τί να κάνουνε, δεν ξέρανε πώς θά τους φερθούνε οι Τούρκοι, άμα μπαίνανε πάλι στην εξουσία. Ο θεϊός μου ό Γιωρίκας ήρθε στον πατέρα μου, τόν παπά, να τόν ρωπήσει τί έπρεπε να κάνει, να φύγει μαζί μέ τούς Ρώσους στή Ρωσία ή να μείνει στό Κουρίτς τό χωριό του. Ο παπάς τού είπε να φύγει στή Ρωσία. Κι εμείς από τό Ρίζαιο σέ λίγο φύγαμε για τή Ρωσία.

Είχε μικρά «μοτόρια», δίνανε κάποια μικρή πληρωμή και τούς βγάζανε στή Ρωσία, στό Μπατούμ, πού ήτανε τό πιο κοντινό λιμάνι. Πόσοι φύγανε, πόσοι μέινανε δεν τό ξέρω να τό πώ με ακριβεία. Σίγουρο είναι πάντως πώς παραπάνω από τό 50% των χριστιανών κατοίκων αφήσανε τά χωριά τους και φύγανε για τή Ρωσία. Κυρίως άντρες φύγανε πολλοί. Τά χωριά μέινανε μισοάδεια.

Μέχρι τό Φεβρουάριο του 1918 δεν υπήρχε πια κανένας Ρώσος στρατιώτης. Όσοι Έλληνες απόμειναν, γυρίσανε στα χωριά τους, κυρίως ηλικιωμένοι και γυναϊκόπαιδα. Ξαναρχίσανε τήν παλιά ζωή τους. Πολλοί είχανε αλλάξει όμως. Δεν ξαναγύρισε ή παλιά κατάσταση πού ξέρανε. Από τις επίσημες θέσεις πού είχανε οι Έλληνες, όπως ό Μαυρόπουλος, από του Γίγα τούς βγάλανε.

Τήν εξουσία τήν πήρνανε οι διάφοροι Ντερεμπέδες, πλούσιοι κτηματίες, όλοι τους χριστιανομάχοι. Τέτοιοι ήτανε ό Γιακούτ αγάς και ό Ομέρ αγάς. Πήρνανε κάθε οικονομική δύναμη από τούς Έλληνες, όσο μπορούσανε τούς καταδιώκανε. Γίνανε και σκοτωμοί. Βάζανε ανθρώπους δικούς τους και όποιον θέλανε τόν καθαρίζανε. Έτσι αδικοπήγε ό Μαυρόπουλος από του Γίγα και μερικοί άλλοι από άλλα χωριά δικά μας.

Αυτό κράτησε μέχρι τό φθινόπωρο του 1923 πού ήρθε ή διαταγή να φύγουνε οι Έλληνες για τήν Ελλάδα. Είχε γίνει ή Ανταλλαγή. Πέρασανε οι τζανταρμάδες από τά χωριά και έλεγανε τή διαταγή.

Επιτρέπανε να πάρουνε μόνο λίγα πράματα μαζί τους, ρουχισμό, στρώματα, τίποτε μπακιρικά. Να πουλήσουνε από τήν ακίνητη περιουσία τους δεν είχανε κανένα δικαίωμα.

Όπως μας τά λέγανε έπειτα πού συναντηθήκαμε στην Ελλάδα, γιατί εμείς από τό 1918 είχαμε πάει Ρωσία και τότες βρισκόμαστε κιόλας στην Ελλάδα, οι άνθρωποι μέ χारा φύγανε, γιατί όλα τά τελευταία χρόνια, από τό 1918 και μετά, ζούσανε πολύ δύσκολα στην πατρίδα.

Μπήκανε σέ πλοία τούρκικα από τή σκάλα, στό Σολακλί, τούς βγάλανε στην Κωνσταντινούπολη κι εκεί τούς κλείσανε στό Σελιμιέ, ένα φρούριο, για καραντίνα. Μέσα κει φαίνεται ήτανε κόλαση από τις αρρώστιες πού είχε. Πολλοί πεθάνανε στό Σελιμιέ. Στα 1924 ήρθανε στην Ελλάδα. Εμείς πού βρισκόμαστε κιόλας στην Ελλάδα κατεβήκαμε να τούς παραλάβουμε. Τότες μάθαμε όλες τις λεπτομέρειες. Τό χωριό μας, σαν και τ' άλλα του Όφι, μισοάδειασε στα 1918 και τελειωτικά άδειασε στα 1923.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Εξοδος» του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

«ΕΠΤΑΝΗΣΙΩΝ ΘΡΥΛΟΣ»

του ΗΛΙΑ ΣΠΑΝΟΥ

**«Ήλθον οι Έλληνες εκ των Ιονίων νήσων. Με αυτούς τους Έλληνας ήλθομεν ημείς εις συνάφειαν»
N.Jorga**

Όπως ομολογεί ο Jorga, ένα ισχυρό κομμάτι στο κεφάλαιο που λέγεται «Ελληνισμός της Ρουμανίας», οφείλεται αναμφισβήτητα σε Επτανήσιους Έλληνες και ιδιαίτερα σε Κεφαλλονίτες και Ιθάκες.

Από την πτώση ακόμη της Κωνσταντινούπολης οι Επτανήσιοι εμφανίζονται στον Δούναβη. Λόγω του ότι δεν ήταν υπήκοοί της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η δραστηριότητά τους δεν είχε τους περιορισμούς που επέβαλε η Υψηλή Πύλη στις Ηγεμονίες. Οι Έλληνες αυτοί χρησιμοποιούσαν πότε βενετικά και πότε αγγλικά διαβατήρια και έτσι «αλώνιζαν» άνετα τον Δούναβη. Πολλοί μάλιστα κάνανε μεγάλες φασαρίες, αναγκάζοντας τις τοπικές αρχές να τους ζητήσουν, ως ξένους υπηκόους, και συγγνώμη από πάνω.

Άλλοι πάλι Επτανήσιοι κατέφυγαν στην παραδουναβία περιοχή λόγω των αγώνων που έδιναν για την απελευθέρωση των Ιονίων νήσων, για να γλιτώσουν την εκδίκευση των Δυτικών δυναστών.

Μετά το 1856, όταν διεθνοποιήθηκε η ναυσιπλοία στον Δούναβη, αυξήθηκε πολύ περισσότερο η παρουσία τους.

Κατόρθωσαν μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα να καταλάβουν τις σπουδαιότερες θέσεις στο εμπόριο.

Η «Ιονική σημαία» ήταν πασίγνωστη στον Ποταμό και στα λιμάνια του, τόσο που ο Ιταλός γεωγράφος EM. de Martone αναφέρει: «Το εμπόριο των λιμανιών βρίσκεται το 1846 στα χέρια αλλοδαπών, Ελλήνων και ειδικώς εκείνων που φέρουν τα επίθετα: Πανάς, Μαρκόπουλος, Καστρινός, Ιγγλέσης, Συνοδιός, Σεκιάρης, Ευγενίδης, Κατακάζης, Δημόπουλος, Μαυριδάκης, Νότης κ.λ.π.» ενώ ο Σπύρος Μελάς κάνει λόγο για «κεφαλληνιακό θαύμα» και ο Σπύρος Τ. Μπεκατώρος αναφέρει: ονόματα πλοίων πάμπολλα, που σε πλώρες τους βλέπεις την αγάπη του Θεϊακού (σ.σ.=Ιθακήσιου) και Κεφαλλονίτη εφοπλιστή για τον τόπο του, για το νησί του. Δείγματα αξιοσύνης, δείγματα μόχθου και ενεργητικότητας.

Ενδεικτικό του επτανησιακού θαύματος είναι το γεγονός ότι στα 1900 από τους 195 Έλληνες εφοπλιστές που δραστηριοποιούνταν στον Δούναβη οι 93 ήταν Κεφαλλονίτες και 21 Ιθακήσιοι.

Όπως αναφέρει ακόμα ο Σπυριδων Γ. Φωκάς, οι Ρουμάνοι των λιμανιών του Δούναβη όταν μιλούσαν περί «Ελλήνων», υπονοούσαν τους «Κεφαλλήνας».

Αντί δε της προσωνυμίας «Γκρέκουλε» Γκραίκε δια της οποίας συνηθίζουν οι Ρουμάνοι ν' αποκαλούν τους Έλληνες, έλεγαν «Κεφαλονίτουλε» ή Μαχαιροβγάλτουλε» διότι ο Κεφαλλονίτης, οξύθυμος γαρ, τραβούσε εύκολα μαχαίρι!...

Έτσι στους Ρουμάνους η λέξη «Κεφαλονίτ» είχε τις ακόλουθες σημασίες και υπονοούμενα: «Άνθρωπος νευρικός, ευέξαπτος, σκανδαλοθήρας, μαχαιροβγάλτης, κομπορρήμων, καυχησιολόγος, δυναμικός, επίμονος, επιχειρηματίας, ευφυής, πανούργος, γενναιόδωρος, φιλότιμος, ευθύς, φίλος της οινόποσις και των γυναικών, ρομαντικός, ευ-

φάνταστος, συμφεροντολόγος, κερδοσκόπος, πείσμων προκειμένου περί επιχειρηματικής τινός υποθέσεως και, τέλος, άνθρωπος με πολύ ανεπτυγμένο το πατριωτικόν και οικογενειακόν αίσθημα, ως και πολύ ευαίσθητος προκειμένου περί ζητημάτων τιμής.

Οι Ιθακήσιοι, βέβαια, ήταν πιο ήρεμοι, πιο ισορροπημένοι και πολύ περισσότερο επιφυλακτικοί προκειμένου να πάρουν μίαν απόφαση.

Ανάμεσα στους πολλούς που διακρίθηκαν στο εμπόριο και τη ναυτιλία του Δούναβη Επτανήσιους ήταν και οι Βαλλιανάτοι, Διακουλάτοι, Παγουλάτοι, Καρούσοι, Ποδηματόπουλοι, Πόρτολοι, Μαρκόπουλοι, Ο Ιωάννης Π. Γαλιατσάτος, οι αδελφοί Απόστολος και Αριστείδης Α. Μελισσαράτοι, και πολλοί άλλοι, ενώ αξιοσημείωτη είναι η περίπτωση του καπεταν Νικολάου Σκλάβου-Παπαδόπουλου από τα Ντομάτα Κεφαλληνίας. Ο καπεταν Νικόλας, καθώς έσκιζε με τη γολέτα του «Άγιος Νικόλαος» τα νερά του επαναστατημένου τότε Ελληνισμού, κάπου στον Βόσπορο, στον Κεράτιο κόλπο, βρήκε και αλίευσε το σκήνωμα του απαχχονισθέντος υπό των Τούρκων Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'. Αμέσως, παραγμένος αυτός και το πλήρωμά του, κατασκεύασε ένα πρόχειρο φέρετρο από καραβόξυλο και μετέφεραν το μαρτυρικό λείψανό στην Οδησό όπου, κατόπιν εντολής του ίδιου του τσάρου της Ρωσίας Αλεξάνδρου, ετάφη με τιμές στο προαύλιο του εκεί Ελληνικού ναού της Αγίας τριάδας. Εκείνο το φέρετρο από καραβόξυλο βρίσκεται στην Κεφαλλονία, στο χωριό του Καπεταν Νικόλα Σκλάβου όπου το αφιέρωσε, στο ναό της Θεοτόκου στα Ντομάτα, επενδυμένο με λευκοσίδηρο...

«ΤΟ ΧΤΥΠΗΜΑ»

Το ισχυρό χτύπημα σε όλον αυτόν τον τρομερό χρυσόπλοο Ελληνισμό δόθηκε με τη νέα διάσκεψη για το ζήτημα του Δούναβη μετά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, στα 1921, όπου απορρίφθηκε η συμμετοχή της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή του Δουναβέως, πρωτίστως λόγω της αρνήσεως Τσεχοσλοβακίας και Σερβίας και δευτερευόντως λόγω της Ρουμανίας και για αυτό υπήρξε δυσμενής, έως καταστροφική για τα ελληνικά συμφέροντα. Επ' ωφελεία όχι κυρίως των ίδιων των Ρουμάνων, αλλά των Εβραίων ρουμανικής υπηκοότητας που έσπευσαν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση.

Είκοσι έξι αιώνες συνεχούς Ελληνικής παρουσίας στον Δούναβη άρχισαν να ξεθωριάζουν. Πράγμα που είχε τις συνέπειες ενός γενικότερου μαρασμού που επιδεινώθηκε στα χρόνια του ολοκληρωτισμού.

Όστόσο, στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με τη Σύμβαση Ειρήνης του 1947, παρουσιάστηκε μια σημαντική ευκαιρία για τον ελληνισμό να ανακάμψει και να λάμψει όπως την χρυσή εποχή. Και αυτό διότι η Ρουμανία ανέλαβε την υποχρέωση να αποζημιώσει τους Έλληνες εφοπλιστές και εμπόρους και ελεύθερο καθεστώς ναυσιπλοίας να αποδεχθεί, πράγμα που έδινε φτερά στον ελληνικό εφοπλισμό. Όμως η Ρουμανία δεν έκανε κάτι τέτοιο. Αντίθετα, ακολούθησε τον δρόμο της εθνοποίησης, επειδή ανήκε στη σφαίρα της τότε ΕΣΣΔ και ανταποκρίθηκε μόνο μερικώς, στην ελλαδορουμανική συμφωνία του 1956. Η Ελλάδα ζήτησε αποζημιώσεις 4.000.000 δολαρίων, η Ρουμανία υπέγραψε για 3.000.000 και τελικά έδωσε μόνο 360.000 δολάρια Η.Π.Α.

Ανεξαρτήτως των παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες ολοκληρωτισμού που επικράτησαν, τώρα μετά από μισό αιώνα, ξαναπροβάλλει η ανάγκη σύσφιξης των παμπάλαιων αδελφικών Ελληνο-ρουμανικών σχέσεων.

Μια σχέση που, όπως απέδειξε περλίτρανα η ιστορία, μόνο καλό έχει να προσφέρει στην ανάπτυξη, την ευημερία και την πρόοδο των δύο λαών.

Άλλωστε η Ελληνο-ρουμανική φιλία είναι η παλαιότερη των Βαλκανίων, παράγων ειρήνης, ασφάλειας και οικονομικής ευημερίας. Οι αποστολές μας στην Ρουμανία, εξυπηρετούν νομίζω αυτό το ωραίο και άδολο φιλικό πνεύμα.

26 Οκτωβρίου 1912: ο Ταξίν Πασάς παραδίδει την Θεσσαλονίκη στον διάδοχο Κωνσταντίνο.

104 ΧΡΟΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΤΟΥ 1912-1913

του Χρήστου Γιανταμίδη
Απόστρατου Αξιωματικού
του Πολεμικού Ναυτικού

Ένας αιώνας πέρασε από τους νικηφόρους για την Ελλάδα Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-1913. Για ιστορικούς λόγους και για να θυμόμαστε τα γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν εκατό χρόνια. Θα προσπαθήσω στην συνέχεια, συνοπτικά και ουσιαστικά να τα περιγράψω καθώς και ο δημοσιογραφικός χώρος που μου διατίθεται είναι περιορισμένος.

Στις αρχές του 20ου αιώνα, ενώ ο μεγάλος ασθενής η Οθωμανική αυτοκρατορία κατέρρεε, τα βαλκανικά έθνη μετά από αιώνες σκλαβιάς αποφάσισαν να απελευθερωθούν ολοκληρωτικά από τον Τούρκο δυνάστη με τα όπλα. Έτσι οι Βαλκανικές χώρες, η Ελλάδα, το Μαυροβούνιο, η Σερβία και η Βουλγαρία το 1912 συνασπίστηκαν και κήρυξαν τον πόλεμο κατά της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Η Ελλάδα έλαβε μέρος στον συμμαχικό συνασπισμό των Βαλκανικών κρατών τον Μάιο του 1912, αφού προηγουμένως ο διορισμένος πρωθυπουργός της, πιστός στην πολιτική του προσανατολισμού προς την Αγγλία και Γαλλία, απάντησε στον Βασιλέα ότι η Γαλλία έπρεπε να αναλάβει την εκπαίδευση των 100.000 ανδρών οργανωμένου στρατού που είχε ανάγκη η χώρα εκείνη την κρίσιμη για το Έθνος χρονική περίοδο, οι δε Αγγλοι να αναλάβουν την εκπαίδευση των πληρωμάτων του πολεμικού Ναυτικού.

Έτσι το πρώτο παιχνίδι είχε κερδηθεί από την Αγγλία – Γαλλία, σε βάρος των Γερμανών και του στέμματος που ήθελε τους Γερμανούς, με επικεφαλής τον Κωνσταντίνο. Κατά συνέπεια διαβλέπουμε μια κόντρα μεταξύ του Πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου και του διαδόχου Κων/νου από το 1911. Ο μεν πρώτος πιστός στην Αγγλία-Γαλλία, ο δε δεύτερος στην Γερμανία και λόγω συγγενείας του με τον Κάιζερ της Γερμανίας (η σύζυγός του ήταν αδελφή του Κάιζερ).

Α΄ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ: 1912

Τα σύνορα της νέας Ελλάδας προ των Βαλκανικών πολέμων, σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Λονδίνου ήταν η καθοριζόμενη γραμμή Βόλου-Άρτας. Κατά συνέπεια πολλές περιοχές της υπόλοιπης ακόμα υπόδουλης Ελλάδας ήταν ακόμη κάτω από τον Τούρκο ζυγό παρότι βοήθησαν στον αγώνα για την ανεξαρτησία της, όπως η Θράκη, η Μακεδονία, τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η Κύπρος που από το 1878 ήταν υπό Αγγλική κατοχή, η Κρήτη, η Βόρειος Ήπειρος καθώς και ο Ελληνισμός που κατοικούσε την Μ. Ασία, Ανατολική Θράκη και Πόντο.

Με την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων εντός έξι ημερών οι Ελληνικές Δυνάμεις απελευθέρωσαν τα Σέρβια, την Κοζάνη, τα Γρεβενά και την Κατερίνη.

Στην συνέχεια των μαχών για την απελευθέρωση και των υπόλοιπων εδαφών η θέση του Ελ. Βενιζέλου ήταν σαφής προς τον Κων/νο, όσον αφορά την κατάληψη της Θεσσαλονίκης. Κατά τον Ελ. Βενιζέλο η Θεσσαλονίκη έπρεπε να αποτελέσει τον βασικό στόχο επίθεσης του ελληνικού στρατού για να μην προλάβουν πρώτοι οι Βούλγαροι, δεδομένου

ότι είχε ρητώς συμφωνηθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων συμμαχικών δυνάμεων ότι ο κάθε βαλκανικός συνεταιρός θα ενσωμάτωνε στο κράτος του κάθε έδαφος που καταλάμβανε πρώτος με τις δυνάμεις του. Την εντολή αυτή ο Αρχιστράτηγος διάδοχος Κων/νος την θεωρούσε άστοχη, η στρατηγική του δεν ταυτιζότο με αυτή του Ελ. Βενιζέλου και επέμενε να συνεχίσει προς κατάληψη του Μοναστηρίου και σε τελευταίο τηλεγράφημά του προς την Κυβέρνηση ο διάδοχος έδειξε ανυπακοή, περιφρονώντας την εκλεγμένη από τον λαό Κυβέρνηση.

«Ο Στρατός δεν θα οδεύσει κατά Θεσσαλονίκης. Εγώ έχω καθήκον να στραφώ κατά του Μοναστηρίου, εκτός εάν μου το απαγορεύεται» για να λάβει την ιστορική τότε απάντηση του Ελ. Βενιζέλου που άλλαξε την ροή των γεγονότων υπέρ της Ελλάδας

«Σας το απαγορεύω».

Καθώς η κατάληψη της Θεσσαλονίκης καθυστερούσε αδικαιολόγητα, ο Ελ. Βενιζέλος είχε τις υποψίες ότι ο διάδοχος εσκεμμένα εβράδυνε την προέλασή του προς Θεσσαλονίκη ώστε να φθάσουν πρώτοι οι Βούλγαροι, υπακούοντας έτσι και στις παραινέσεις των Γερμανών, φίλων των Βουλγάρων. Τότε ο Βενιζέλος χωρίς καθυστέρηση αναγκάστηκε να στείλει το ακόλουθο τηλεγράφημα «Σας καθιστώ προσωπικώς υπεύθυνο δια την βραδύτητα με την οποία διεξάγεται τας επιχειρήσεις, αι οποίαι κινδυνεύουν να φέρουν πρώτους τους Βουλγάρους στην Θεσσαλονίκη» και έτσι παρά την κωλυσιεργία του διαδόχου Κων/νου οι Ελληνικές Δυνάμεις έφθασαν στην Θεσσαλονίκη για να την καταλάβουν με διαφορά στήθους από τις Βουλγαρικές, κάτι το οποίο ενόχλησε τους Βουλγάρους, όπου στη συνέχεια, η ευαίσθητη Ελληνοβουλγαρική συμμαχία φάνηκε να οδεύει προς το τέλος της και αυτό επιβεβαιώθηκε στους Β΄ Βαλκανικούς πολέμους.

Στο Αιγαίο ο Ελληνικός Στόλος κυριαρχούσε χάρη στην υπέρτερη ναυτοσύνη και τόλμη των πληρωμάτων των πολεμικών πλοίων του Στόλου και ειδικότερα του νεότευκτου θρυλικού θωρηκτού Γ. ΑΒΕΡΩΦ. Η πρώτη μεγάλη νίκη του Ελληνικού Στόλου, μετά την ανατίναξη της Τουρκικής κορβέτας Φετίχ Μπουλέτ στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης από τον Ν. Βότση, υπήρξε η ναυμαχία της Έλλης την 3η Δεκεμβρίου 1912, κοντά στην έξοδο των Δαρδανελίων. Ένα μήνα αργότερα και μετά από αλληπάλληλες ναυτικές επιχειρήσεις, στις αρχές Ιανουαρίου 1913 έλαβε χώρα η ναυμαχία της Λήμνου, η οποία ολοκλήρωσε την Ελληνική επιτυχία της ναυμαχίας της Έλλης, εδραιώνοντας πλέον την Ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Πρωτεύοντα ρόλο στις αναφερόμενες νίκες έπαιξε ο Παύλος Κουντουριώτης, κυβερνήτης της ναυαρχίδας του θωρηκτού ΑΒΕΡΩΦ. Λίγες ώρες πριν την μεγάλη ναυμαχία της Λήμνου, ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος έστειλε το παρακάτω τηλεγράφημα προς τον ναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη: «η Πατριάς αξιολογεί από υμάς όχι απλώς να θυσιαστείτε. Αξιοί να νικήσετε».

Β΄ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ: 1913

Για να αντιμετωπισθεί η πανίσχυρη πολεμική μηχανή των Βουλγάρων στην επόμενη φάση κατοχύρωσης των εδαφών που κατακτήθηκαν από την Οθωμανική αυτοκρα-

τορία, την 19η Μαΐου 1913 υπογράφηκε η Ελληνοσερβική Συνθήκη, έτσι ώστε από κοινού να αντιμετώπιζαν τον πανίσχυρο Βουλγαρικό στρατό που αποτελείτο από 450.000 άνδρες στο πεζικό του, δύο μεραρχίες ιππικού και 800 τηλεβόλα, έτοιμο για την κατάληψη των περιοχών της Θεσσαλονίκης, Νιγρίτας και Σερρών μετά την αποτυχία του να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη.

Για την άμυνά της η Ελλάδα διέθετε 110.000 άνδρες πεζικού, χίλιους έφιππους και 800 πυροβόλα, ενώ η Σερβία διέθετε 260.000 άνδρες στο πεζικό, 3000 ιππείς και 500 πυροβόλα.

Η Βουλγαρία για να αποκτήσει το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού την 16η Ιουνίου 1913 επετέθη κατά των Σερβών στην Γευγελή και κατά των Ελλήνων στις Ελευθερές. Έτσι άρχισαν οι δεύτεροι Βαλκανικοί πόλεμοι, αλλά αυτή την φορά μεταξύ των Βαλκανικών χωρών, πρώην συμμάχων εναντίον των Τούρκων, οι οποίοι διήρκεσαν ένα μήνα όπου ο Ελληνικός στρατός απελευθέρωσε ολόκληρη την σημερινή Μακεδονία και μέρος της Δυτικής Θράκης. Στους αγώνες αυτούς ενεπλάκη και η Ρουμανία η οποία έφτασε 45 χιλιόμετρα από την Σόφια.

Στον πόλεμο αυτό των 30 ημερών ο μεγάλος ηττημένος ήταν η Βουλγαρία η οποία αναγκαστικά σύρθηκε στην συνδιάσκεψη του Βουκουρεστίου, όπου στις 10 Αυγούστου του 1913 υπογράφηκε η συνθήκη ειρήνης. Μετά την συνθήκη του Βουκουρεστίου η Ελλάδα διπλασίασε την έκτασή της από 64 χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα σε 120 χιλιάδες. Ο πληθυσμός της ανήλθε από 2.800.000 κατοίκους σε 5.000.000 κατοίκους. (σύμφωνα με τα αναφερόμενα του Γ. ΒΕΝΤΗΡΗ «Η ΕΛΛΑΣ του 1910-1920»). Στις συγκοινωνίες προστέθηκαν δύο χιλιάδες χιλιόμετρα αμαξωτών δρόμων και 500 χιλιόμετρα σιδηροδρομικών γραμμών, ο δε δημόσιος προϋπολογισμός αυξήθηκε κατά 100 εκατομμύρια χρυσών δραχμών. Οι Στρατιωτικές Δυνάμεις από τρεις μεραρχίες που ήταν το 1910 αυξήθηκαν σε πέντε και τρία Σώματα στρατού.

Συμπεραίνεται λοιπόν ότι: Οι Βαλκανικοί πόλεμοι αποτέλεσαν μεγάλο ιστορικό γεγονός για όλα τα Έθνη-κράτη των Βαλκανίων, αλλά και της Ευρώπης γενικότερα, καθώς οι Βαλκάνιοι Χριστιανοί με συμμαχική αποφασιστικότητα όρθωσαν το ανάστημά τους και απελευθέρωσαν μέχρι τότε κατακτημένα από τους Οθωμανούς εδάφη τους. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα οι νίκες κατά των Τούρκων στο Α΄ Βαλκανικό πόλεμο και στην συνέχεια κατά των Βουλγάρων στο Β΄ Βαλκανικό πόλεμο, έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς τέτοιου μεγέθους ιστορικές νίκες και εδαφικές ανακτήσεις είχε να πετύχει από την επανάσταση του 1821.

Με τις νίκες αυτές καθόρισε την θέση της στην περιοχή των Βαλκανίων και οριστικά πλέον εδραίωσε την πορεία της προς το μέλλον, πιο ισχυρή και κατά συνέπεια πιο υπολογισιμη δύναμη.

Για να επιτευχθούν όμως τα ανωτέρω, η Πατρίδα μας πλήρωσε φόρο αίματος με περίπου 2 500 νεκρούς και 10 000 τραυματίες στον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο και με 8 200 νεκρούς και 33 000 τραυματίες κατά τον Β΄ Βαλκανικό πόλεμο. Όλα τα αναφερόμενα οφέλη που αποκόμισε η Ελλάδα από τους Βαλκανικούς πολέμους οφείλονται στην γεναιότητα του Έλληνα στα πεδία των μαχών τόσο στην ξηρά όσο και στην θάλασσα, αλλά και στην ορθολογική πολιτική τακτική που εφάρμοσε καθόλην την διάρκεια των πολέμων αυτών ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας, Ελευθέριος Βενιζέλος.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ: Στους αναφερόμενους Βαλκανικούς πολέμους η Ελλάδα έλαβε μέρος έχοντας την στήριξη και υποστήριξη του λαού της, και ομόψυχα, με μια καρδιά, με μια γροθιά και με σιδερένια θέληση πέτυχε να ανακτήσει μέρος από τα χαμένα εδάφη της, έτσι ώστε να διπλασιάσει την έκτασή της, τον πληθυσμό της, κλπ. Συμπεραίνεται λοιπόν, ότι οι πόλεμοι δεν κερδίζονται μόνο από το στρατεύμα που πολεμά στο μέτωπο, αλλά κυρίως από τον λαό που τον στηρίζει και τον υποστηρίζει με όλα τα μέσα. Αντιθέτως εάν δεν είχε την υποστήριξή του, θα είχε ολέθρια και καταστροφικά για το Έθνος αποτελέσματα, όπως αυτά της Μικρασιατικής καταστροφής. Το άρθρο αυτό αφιερώνεται στους 10 700 νεκρούς, στους 43 000 τραυματίες, σε όλους αυτούς που πολεμήσαν και επέζησαν αλλά και στον ελληνικό λαό της εποχής εκείνης που όλοι μαζί συνετέλεσαν στην ανάκτηση μέρους των χαμένων εδαφών κατά τους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους. Είναι υποχρέωσή μας να τους θυμόμαστε και όχι μόνο ανά 100 χρόνια. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί και να τονισθεί ότι στους Βαλκανικούς πολέμους συμμετείχαν και Έλληνες από την Μικρά Ασία και από τον Πόντο, όπως, χαρακτηριστική είναι και η συμμετοχή του Ιατρού, δημοσιογράφου και σεναριογράφου Φίλωνα Κτενίδη που διέκοψε δύο φορές τις σπουδές του από το Πανεπιστήμιο Ιατρικής της Αθήνας και των Παρισίων το 1912-13 και το 1919-1922 αντίστοιχα, για να συμμετάσχει στους Βαλκανικούς Πολέμους αλλά και στην Μικρασιατική εκστρατεία. Επίσης η πτώση του Μπιζανίου οφείλεται και στην αυτοθυσία του Νικολάκη εφέντη, Χριστιανού από την Άγκυρα και ταγματάρχη του Μηχανικού του Οθωμανικού στρατού, ο οποίος παρέδωσε τα αναγκαία για την εκπόρθηση του Μπιζανίου σχεδιαγράμματα στο επιτελείο του ελληνικού στρατού. Για την πράξη του αυτή, η οικογένειά του εξοντώθηκε στην Μ. Ασία, Την ίδια τύχη συνάντησε όταν επέστρεψε στην Σμύρνη.

Εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου

Στη Νέα Τραπεζούντα και στην Κατερίνη

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα εορτάσθηκε και φέτος η επέτειος του ΟΧΙ στο χωριό μας την Νέα Τραπεζούντα.

Το πρωί της 28ης τελέσθηκε η καθιερωμένη πανηγυρική Θεία Λειτουργία και Δοξολογία στον Ι. Ναό Ζωοδόχου Πηγής, παρουσία όλων των μελών των τμημάτων του Συλλόγου, των παιδιών του Νηπιαγωγείου Ν. Τραπεζούντας - Κάτω Αγίου Ιωάννη και των κατοίκων του χωριού. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η Διευθύντρια του Νηπιαγωγείου κ. Σοφία Χατζηδημητρίου. Στη συνέχεια όλοι μετέβησαν στην πλατεία «Υψηλάντηδων» όπου και έγινε επιμνημόσυνη δέηση υπέρ των θυμάτων του 1940, κατάθεση στεφάνων από τους τοπικούς φορείς, και απαγγελία ποιημάτων και τραγουδιών από τα παιδιά του Νηπιαγωγείου. Μετά το τέλος των εκδηλώσεων στο χωριό μας, μικροί και μεγάλοι μέλη των τμημάτων του Συλλόγου μας, ντυμένοι με τις παραδοσιακές ποντιακές φορεσιές παρήλασαν στην κεντρική παρέλαση που έγινε στην πόλη της Κατερίνης.

ΙΣΙΟΛΕΞΟ ΝΟ 18

- 1)α) Το χτήνο στα ποντιακά, β) Αναφέρω κάποιο όνομα (ρήμα).
- 2)α) Ο άνδρας στα ποντιακά, β) Δείχνω μπροστά μου.
- 3)α) Ο αμίλητος άνθρωπος, β) Ο κρόταφος του κεφαλιού μας.
- 4)α) Η πίτα που δεν μοιράστηκε, β) Το μωρό το έχουμε πάνω στα χέρια.
- 5)α) Το ψωμί με μαγιά, β) Κρεμασμένα στο σχοινί διάφορα.
- 6)α) Τρομάζω κάποιον (ρήμα), β) Ο νευρικός άνθρωπος.
- 7)α) Λουλούδι που φυτρώνει στην σκιά, β) Το φιλί για τα νήπια.
- 8)α) Το άγουρο φρούτο, β) Ο μαλλιαρός άνθρωπος.
- 9)α) Κομμάτι από την περιουσία, β) Η γάτα φωνάζει για κάτι.
- 10)α) Ένα από τα βασικότερα δόντια μας, β) Υγρασία και ομίχλη.
- 11)α) Μια φράση για σιχαμένη γυναίκα, β) Η μπουγάδα για άσπρισμα.
- 12)α) Λόγια της πεθεράς που κάνει νύφη (ρήμα), β) Η μέλουσα για παντρεία.
- 13)α) Προσπαθώ να κοιμηθεί το μωρό (ρήμα), β) Ερωτηματικό τι;

Η λύση του προηγούμενου ισιόλεξου Νο 17.

- 1)α) Ψύλια β) Ψόφος, 2)α) Ψετό β) Χουνέρ, 3)α) Χουρδά β) Χαρά
- 4) Χαπαλευτής, 5)α) Φούφουλο β) Χαλ, 6)α) Τσόχα β) Τσεκί, 7)α) Τσοάπ
- β) Τσιλιδ, 8)α) Τουφιζ β) Τσινή, 9) Τσιγκιανές, 10)α) Τσίτα
- β) Τσιαϊρα, 11) Ταραπουλούζ, 12)α) Τσιαζού, β) Τέζα.

Τερζίδης Αριστείδης (Ο Δίκαιος)

1	A				Δ		A					Ω
2	A							A				
3	A						Σ		A			
4	A						Ο		A			
5	A							A				
6	A						Ω		A			
7	M						K		M			
8	M						M					Σ
9	M								M			
10	M								M			
11	N								N			
12	N						Ω		N			
13	N							Ω		N		

Από το άφηπυμ της Γιαγιάς

Ταξίδι στο χρόνο μέσα από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο του συλλόγου μας.

Αρχείο : Συλλόγου

Έθιμο σφαγής του χοίρου στο χωριό μας, πριν τα Χριστούγεννα.
Από αριστερά:
Ιωαννίδης Κωνσταντίνος, Λυκίδης Αναστάσιος, Τερζίδης Βασίλειος, Τερζίδης Σταύρος, Αδαμίδης Κωνσταντίνος, Γεωργιάδης Ιορδάνης. Όρθιοι: Σεϊταρίδης Ιωάννης, και με την σφενδόνα ο Ιωαννίδης Μιχαήλ.

Προετοιμασία φαγητού:
Από αριστερά:
Αδαμίδου Δωροθέα, Αδαμίδου Ρεβέκκα, Αθανασιάδου Ελένη, Αδαμίδου Ανθούλα, Αδαμίδου Μαρία, Αδαμίδου Βασιλική, Εφραιμίδου Αναστασία, και πίσω διακρίνεται ο Αδαμίδης Ιορδάνης.

Αναχώρηση για την Γερμανία της Κοσμίδου Σοφίας, Ευφραιμίδου Νίκης, Αδαμίδη Ηλία.
Πορεία μέσα στο χιόνι από την Νέα Τραπεζούντα μέχρι τον σταθμό του τρένου.
Απο αριστερά:
Αλχαζίδης Ιωάννης, Αδαμίδης Γεώργιος, Κοσμίδης Παντελής Κοσμίδου Σοφία Κοσμίδης Αναστάσιος Ευφραιμίδου Νίκη Αδαμίδης Ηλίας.

Κοπή βασιλόπιτας Συλλόγου Αγροτοπαίδων – Προσκόπων στην πλατεία του χωριού.
Από αριστερά: **Βασιλειάδης Δημήτριος, Πολυχρονίδου Σόνια, Τερζίδης Αριστείδης. Πίσω διακρίνονται οι Γεωργιάδης Μιχαήλ, Εφραιμίδης Σταύρος, Αδαμίδης Μιχαήλ.**

Με χιόνι στον γάμο του Αντωνιάδη Μίμη.
Από αριστερά: **Σουντουλίδης Γιάννης, Αδαμίδης Αλέκος, Γεωργιάδης Βασίλειος, Αντωνιάδης Μιχαήλ (τραγουδιστής), Παπαδόπουλος Βασίλειος (Φώτης-λύρα) και ο Σπανίδης Ευάγγελος.**

ΤΟ ΟΧΙ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Πέρασαν 76 χρόνια που η Ελλάδα είπε ΟΧΙ σε πανίσχυρους εισβολείς, την Ιταλία, και την Ναζιστική Γερμανία.

Κανένας δεν σκέφτηκε τον θάνατο, ότι πηγαίνοντας μπορεί να μην γυρνούσε στην οικογένειά του και στο χωριό του.

Εμείς σαν προσφυγικό χωριό που μόλις άρχισε να χτίζει τις πρώτες παράγκες με λάσπη και ξύλα, έτρεξαν και κατατάχτηκαν στον Στρατό στο κάλεσμα της πατρίδας. Δεν είχαν αντίπαλο εχθρό τον Τούρκο αλλά τους πολιτισμένους (;) της Ευρώπης. Τον Μουσολίνι πρώτα και ύστερα τον παρανοϊκό Χίτλερ.

Σαν μικρό χωριό είχαμε και απώλειες (5) νέων νοικοκυραίων που πήγαν στο πρώτο κάλεσμα.

Την επέτειο την γιορτάζουμε με συγκίνηση κάθε 28 Οκτώβρη μαθητές, άρχοντες και λαός.

Αφορμή που γράφω αυτές τις σειρές είναι που μου έδωσαν ένα έγγραφο εκείνης της εποχής για τον στρατιώτη Χατζηιωαννίδη Σταύρο του Χαραλάμπου.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΤΥΠΟΥΑ'

Ο στρατιώτης Χατζηιωαννίδης Σταύρος του Χαραλάμπου και της Αναστασίας, έτος γεννήσεως 1904, επάγγελμα αγρότης, γραμματικές γνώσεις 3ης Δημοτικού, διαγωγή εξάριτος.

Ήταν γεννημένος το 1904, κλάσεως 1924, Αριθμ. Στρατ. Μητρώου 2336. Τότε υπαγόμασταν στον Νομό Θεσσαλονίκης. Κατετάγη στις 10 Μαΐου 1927 στο πεζικό. Στις 27 Ιουλίου 1927 απελύθη δυνάμει Α/4-4-26. Την 29η Νοέμβρη 1938 κατετάγη πάλι στο 16ο Σύνταγμα Πεζικού για υποχρεώσεις ενός μηνός και 13 ημερών. Την 11η Ιανουαρίου 1939 απελύθη από το 16ο Σύνταγμα πεζικού ως στρατιώτης λοιπός οπλίτης. Επιστρατεύτηκε ξανά το 1940. Την 23 Μαρτίου 1941 (η μοιραία μέρα για τον χωριανό μας Χατζηιωαννίδη Σταύρο) εφρονεύθη στο βορειοηπειρωτικό έπος, εις τας επιχειρήσεις (Μπάλι) υπηρετών εις το 16ο Σύνταγμα πεζικού.

Τα παραπάνω στοιχεία δόθηκαν στον γιο τους Γιώργο Χατζηιωαννίδη με αίτηση στις 2-11-1973.

Παράκληση για το αρχείο του Συλλόγου μας είναι όποιος έχει στοιχεία για τους υπόλοιπους φονευθέντες στον πόλεμο το 1940 ας μας τα δώσει, αν δεν έχουν μπορούν να τα ζητήσουν από τα Στρατολογικά Γραφεία.

Ενώ το χωριό χτιζότανε τότε το 1927-28, έχασαν την ζωή τους πέντε νέοι οικογενειάρχες αφήνοντας χήρες και ορφανά. Σήμερα προσπαθούν να βρουν τι τέλος πάντων μισολό είχαν στο κεφάλι τους, ο Μουσολίνι, ο Χίτλερ, ο Στάλιν, ο Χιροχίτο της Ιαπωνίας και χάθηκαν εκατομμύρια άνθρωποι. Τα γεγονότα αυτά πρέπει να προβληματίζουν τις υπόλοιπες γενεές των πολιτικών για να μην επαναληφθούν, γιατί δυστυχώς και σήμερα σκοτώνονται άνθρωποι πολλοί, ως συνήθως φτωχοί.

Του Τερζίδη Αριστείδη
«Δίκαιος»